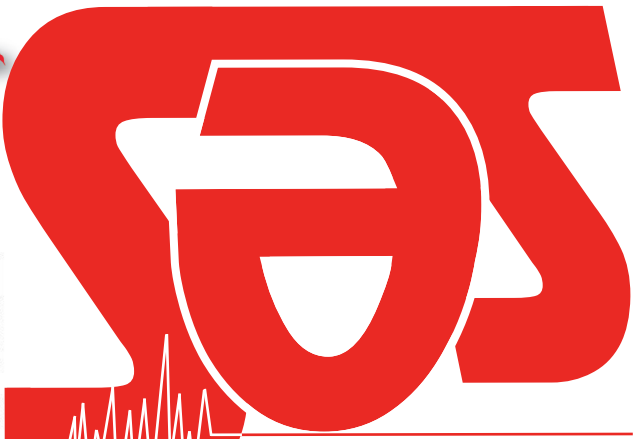

Vasili Koltasov:
“Ermənilər illüziya
ideyalarının ən yüksək
zirvəsindən yıxılıb”

6

№ 002 (6443) 7 yanvar
2022-ci il. Qiyməti 60 qəpik

Müqəddəs dini ibadət və inanc yerlərinin bərpası dövlət siyasətinin vacib tərkib hissələrindəndir

Qlobal taxıl böhranı: Dünya çörək imtahanına hazırlaşır?

Çörəyin qiyməti niyə bahalaşdı,
səbəblər və çıxış yolu nədir

Ailədaxili münaqişələr:
qadın qatilə niyə
və necə çevrilir

Fevralın 15-dən kimlərin
“Peyvənd sertifikatı”
etibarsız sayılacaq?

“Taxıl və buğda
strateji əhəmiyyət
daşıyır”

“Taxıla olan tələbin bir hissəsi idxal he-
sabına ödənilir. Nəzərə alsaq ki, 2021-ci
ilin 11 ayında Azərbaycan bir...

8

Çayın
zərərindən

XƏBƏRİNİZ VAR

“Şuşa Azərbaycanın
siyasi həyatında
öz rolunu göstərən
bir şəhərdir”

10

16

Elektrik mühərrikli
avtomobillərə niyə
tələbat artır?

“Elektrik mühərriki ilə işləyən avtomobillə-
rə üstünlük verilməsi və bunun səbəbləri-
nə gəldikdə burada bir neçə amili...

11

Müqəddəs dini ibadət və inanc yerlərinin bərpası dövlət siyasətinin vacib tərkib hissələrindəndir

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Bakının Suraxanı rayonunun Yeni Günəşli qəsəbəsində "Xanım Fatiməyi Zəhra" məscidinin yeni binasında yaradılan şəraitlə tanış olublar.

AZƏRTAC xəbər verir ki, məscidin qəzalı vəziyyətdə olan əvvəlki ikimərtəbəli binasında dindarların ibadəti üçün heç bir şərait yox idi. Məsciddə eyni vaxtda maksimum 500-550 nəfər ibadət edə bilirdi. İbadət edənlərin sayı çox olduğundan, məsciddə üz tutanlar məcbur qalıb açıq havada ibadət edirdilər. Odur ki, qəsəbədə daha müasir və geniş məscid kompleksinin tikintisinə ehtiyac yaranmışdı.

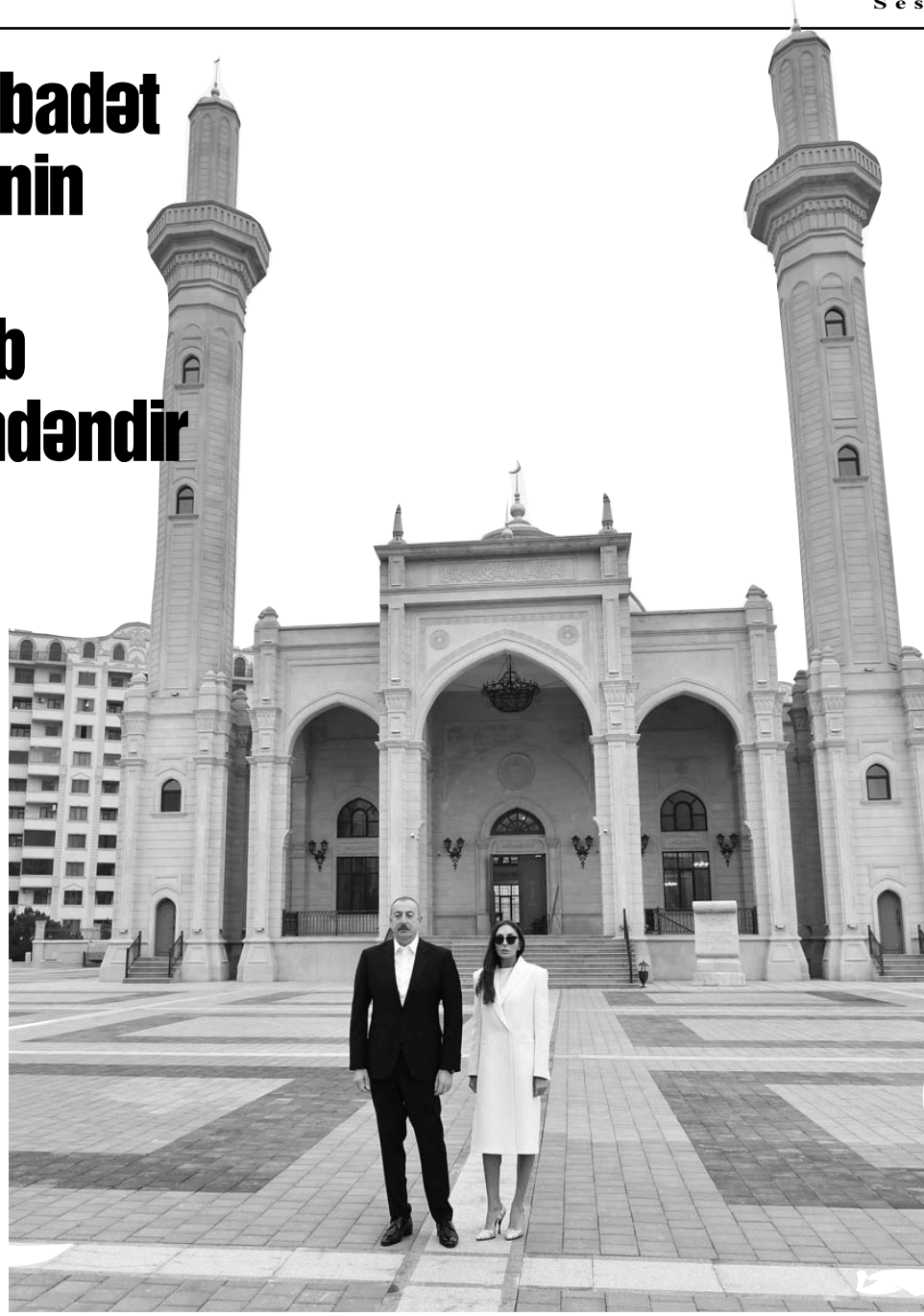
Qeyd edək ki, Prezident İlham Əliyevin tapşırığına əsasən, məscid kompleksi üçün müasir konsepsiya hazırlanıb və yeni bina inşa olunub.

İndi isə məsciddə, eyni zamanda, 1800 nəfərin ibadət etməsi mümkün olacaq. Yeni məscid kompleksində kişilərin və qadınların ibadəti üçün bütün zəruri şərait yaradılıb. Kompleksin inşası zamanı Abşeron

məscidlərinin memarlıq üslubuna uyğun elementlərdən istifadə olunub. Buraya ağac materialından hazırlanmış şəkəllər də daxildir.

Məscid kompleksinin diametri 4 metr və hündürlüyü 42 metr olan iki minarə və hündürlüyü 25 metr olan günbəz bəzəyir.

Kompleksə dindarların dəstəmaz alması, dini ayinlərin keçirilməsi üçün xüsusi binələr də daxildir. Məsciddə mərkəzləşdiril-

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Yeni Günəşlidə "Xanım Fatiməyi Zəhra" məscidinin yeni binasında yaradılan şəraitlə tanış olublar

miş havalandırma sistemi yaradılıb, ətraf ərazi yaşıllaşdırılıb.

Yeni Günəşli qəsəbəsində "Xanım Fatiməyi Zəhra" məscidinin müasir kompleksinin istifadəyə verilməsi bir daha sübut edir ki, İslam mədəniyyəti ilə bağlı tarixi-memarlıq abidələrinin, müqəddəs dini ibadət və inanc yerlərinin təmiri və bərpası ölkəmizdə dövlət siyasətinin vacib tərkib hissələrindəndir.

İlham Əliyev:

**“Əminəm ki, 2022-ci il
də uğurlu olacaq”**

“**B**ildiğiniz kimi, bu gün Dünya Azərbaycanlıları
nın Həmrəyliyi Günüdür. Əminəm ki, dünya
azərbaycanlıları bu bayramı ruh yüksəkliyi ilə
qeyd edirlər. Artıq ikinci ildir ki, ruh yüksəkliyi ilə qeyd
edirlər. Çünki mən bilirəm ki, bu işğal dövrü və işğalla bağ-
lı olan məsələlər xaricdə yaşayan azərbaycanlılara da bö-
yük əzab-əziyyət verirdi. Çünki ermənilərlə müxtəlif ölkə-
lərdə ünsiyyətdə olarkən onların təbəbbürlü baxışları əmi-
nəm ki, dünya azərbaycanlılarını incidirdi. İndi isə vəziyyət
tam fərqlidir. Biz heç vaxt təbəbbürlü olmamışıq, amma
hər zaman öz gücümüzü hiss etmişik. Bu gün əminəm ki,
dünya azərbaycanlıları yaşadıkları bütün ölkələrdə başı
dik, alnıaçıq, üzüağ gəzirilər və öz tarixi vətəni olan Azər-
baycanla haqlı olaraq fəxr edirlər”. Bunları Prezident İlham
Əliyev 31 Dekabr - Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi
Günü və Yeni il münasibəti ilə Azərbaycan xalqına mürə-
ciətində deyib.

**"MƏN İSƏ PREZİDENT KİMİ,
ALİ BAŞ KOMANDAN KİMİ
HƏR ZAMAN
AZƏRBAYCANIN
MARAQLARININ
KESİYİNDƏ DURACAĞAM"**

Dövlət başçısı bildirib ki, əvvəlki illərdə olduğu kimi, bu il də ölkəmiz üçün uğurlu olacaq: "Əziz həmvətənlər, qeyd etdiyim kimi, bu il ölkəmiz üçün uğurlu olub. Əminəm ki, 2022-ci il də uğurlu olacaq. Çünki ölkədə mövcud olan birlik, həmrəylik və gözəl ab-hava bu realliğı bizə təmin edəcək. Mən isə Prezident kimi, Ali Baş Komandan kimi hər zaman Azərbaycanın maraqlarının kəşiyində duracağam, ölkəmizin hərtərəfli inkişafı, hərbi gücünün artırılması, vətəndaşların daha yaxşı yaşaması üçün əlimdən gələni əsirgəməyəcəyəm". Prezident İlham Əliyev müraciətində onu da söyləyib ki, il ərzində qarşımıza qoyduğumuz bütün məqsədlərə çatdıq: "2021-ci il ölkəmiz üçün uğurlu il olub. İl ərzində qarşımıza

qoyduğumuz bütün məqsədlərə çatdıq. Azərbaycan uğurla inkişaf etdi və bu gün daha güclü Azərbaycan dünyada tanınır”.

Azərbaycanın beynəlxalq arenada mövqelərini möhkəmləndirdiyini vurğulayan dövlətimizin başçısı deyib: "Bizim beynəlxalq nüfuzumuz artdı, bir neçə beynəlxalq təşkilat

çərçivəsində uğurla fəaliyyət aparmışıq. Bildiyiniz kimi, Qoşulmama Hərəkatının sədri kimi bütün üzv ölkələrin maraqlarını müdafiə etmişik, beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərini müdafiə etmişik və təsadüfi deyil ki, Qoşulmama Hərəkatına üzv ölkələrin hamısı yekdilliklə Azərbaycanın sədrliyini daha bir il uzadaraq bizə böyük etimad göstərdi. BMT-dən sonra ikinci ən böyük təsisat, 120 üzvü olan təsisat Azərbaycana yekdilliklə bir daha öz dəstəyini ifadə etmişdir”.

Prezident İlham Əliyev onu da qeyd edib ki, bu il Azərbaycan Türk Şurasına sədrliyini uğurla başa vurdu: "Bildiyiniz kimi, noyabr ayında keçirilmiş Zirvə görüşündə Türk Dövlətləri Təşkilatı yaradılmışdır və bu təşkilat Qoşulma Hərəkatı kimi Azərbaycanın haqlı işində daim bizə dəstək olmuşdur, Ermənistan-Azərbaycan münakaşəsi dönmündə daim dəstək ifadə etmişdir və son zirvə görüşündə bütün üzv ölkələrin adından Azərbaycana torpaqlarımızın azad edilməsi ilə əlaqədar təbriklər ifadə olunmuşdur".

**AZƏRBAYCAN
2022-Cİ İLƏ
YÜKSƏLİŞLƏ,
HƏMRƏYLİKLƏ,
QURUCULUQLA
QƏDƏM QOYDU**

Bir sözlə, geridə qoyduğumuz 2021-ci il dünyada müxtəlif hadisələrlə, əsasən də koronavirus pandemiyasının hələ də davam etməsi ilə yadda qaldı. Bununla yanaşı, hər bir dövlət ötən ili bir-birindən fərqli ab-havada başa vurdu. Bir qisim ölkələr ədalətsiz münaqişələrin, terrorun ağrı-acısını, bəziləri isə siyasi və iqtisadi problemlərin çətinliklərini yaşadı, bəziləri də nikbin notlarla, uğurlarla başa vuranlar da oldu.

Bütövlükdə, bütün bunlar yenidən qarşılaşdığımız 2022-ci ilin də növbəti uğurlu onilliklərə doğru atılacaq addamların tərkib hissəsi olacaq, hər bir sahə üzrə əldə olunan inkişaf yüksək tempə davam etdiriləcək və ölkəmiz 2022-ci ildə də böyük uğur. Prezident İlham Əliyevin dediyi kimi: "Ölkənin birlik, həmrəylik və gözəl ab-hava bu reallıqdır".

RƏFİQƏ HÜSEYNOVA

Azərbaycan Prezidentinin Həmrəylik Günü və Yeni il müraciəti Gürcüstan KİV-lərində

Azərbaycanda 2022-ci il "Şuşa ili" olaraq elan olunub

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü və Yeni il münasibətilə müraciəti Gürçüstan KİV-lərinin diqqət mərkəzində olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, 24News.ge və aktual.ge informasiya portalları Azərbaycan Prezidentinin çıxışından materiallar yayıblar.

"Bütün dünya İkinci Qarabağ müharibəsinin nəticələrini qəbul etdi" və "Azərbaycanda

Azərbaycanda 2022-ci il "Şuşa ili" elan edildi

2022-ci il "Şuşa ili" olaraq elan olunub" sərəlövvhəli materiallarda Prezident İlham Əliyevin fikirləri oxucuların diqqətinə çatdırılıb.

Azərbaycan Prezidentinin nitqinə istinadən yayılan materiallarda İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının

Əliyev: "Bütün dünya İkinci Qarabağ müharibəsinin nəticələrini qəbul etdi"

ənənəvi ola-
raq Azərbaycanın haqlı
mövqeyini
dəstəkləyən
beynəlxalq
təşkilat oldu-

danın dekabr ayında NATO və Avropa İttifaqına uğurlu səfərləri, NATO-nun öz zirvə görüşlərində daim Azərbaycanın suverenliyini, ərazi bütövlüyünü dəstəkləyən qətnəmələr qəbul edildiyi xüsusi qeyd olunur.

ğ u, müharibədən sonra müharibənin nəticələrinin qəbul etdirilməsi üçün İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının fəaliyyətinin Prezident tərəfindən yüksək qiymətləndirildiyi vurğulanır.

Eyni zamanda, Ali Baş Koman-

Prezidentin 2022-ci ili

“Şuşa ili”

**elan
etməsinin
böyük rəmzi
mənası var**

Bu gün Ali Baş Komandan, Prezident İlham Əliyevin 2022-ci ili “Şuşa ili” elan etməsi xalqa bəxş etdiyi Qarabağ Azərbaycan olmaqla, həm də hər bir azərbaycanlıyı qürurlandırır. Çünki bu il Şuşanın 270 illiyi böyük əhval - ruhiyyə ilə qeyd ediləcək. Dövlət başçımız da xalqa müraciətində diqqətə çatdırdı ki, bu şanlı tarixi nəzərə alaraq və Şuşanın bərpasını sürətləndirmək məqsədilə 2022-ci il “Şuşa ili” elan edilib.

Sərəncamda vurğulanır ki, strateji mövqeyi ilə seçilən Şuşa Azərbaycana qarşı hərbi təcavüzə başlamış Ermənistanın silahlı qüvvələri tərəfindən 1992-ci il mayın 8-də işğala məruz qalmışdır. İşğal dövründə şəhərdəki yüz-lərlə tarix və mədəniyyət yadigarı vandalizm aktları nəticəsində dağıdılmışdır. Haqq işi naminə apardığımız 44 günlük Vətən müharibəsində rəşadətli Azərbaycan Ordusu Şuşa şəhərini 2020-ci il noyabrın 8-də işğaldan azad etdi. Ermənistanın kapitulyasiyasına yol açan Şuşa qalibiyyəti xalqımızın qəhrəmanlıq ruhunun təntənəsinə çevrilərək, tariximizə Zəfər Günü kimi həkk olundu.

Qeyd edək ki, Qarabağın tacı olan Şuşa xalqımız üçün müqəddəs və əziz məkandır. Şuşa sevgisi hər bir azərbaycanlının mə-nəvi varlığının ayrılmaz parçasıdır. Təməli 1752-ci ildə Qarabağ xanı Pənahəli xan tərəfindən qoyulan və bu il 270 illiyi qeyd olunan Şuşa şəhəri zəngin inkişaf yolu keçmiş, Azərbaycanın və bütün Cənubi Qafqazın mədəni və ictimai-siyasi həyatında müstəsna rol oynamışdır.

Şuşa şəhərinin ötən əsrin 70-ci illərində sürətli inkişafı ümum-milliləşdirilmiş Heydər Əliyevin adı ilə sıx bağlıdır. Şəhərin inkişafına dair xüsusi qərarlar məhz Ulu Öndərin təşəbbüsü ilə qəbul edilmişdir. Həmin vaxtdan Şuşada quruculuq işləri geniş vüsət almış, mədəniyyət xadimlərimizin xatirəsinin əbədləşdirilməsi istiqamətində mühüm addımlar atılmışdır. Strateji mövqeyi ilə seçilən Şuşa Azərbaycana qarşı hərbi təcavüzə başlamış Ermənistanın silahlı qüvvələri tərəfindən 1992-ci il mayın 8-də işğala məruz qalmışdır. İşğal dövründə şəhərdəki yüz-lərlə tarix və mədəniyyət yadigarı vandalizm aktları nəticəsində dağıdılmışdır. Haqq işi naminə apardığımız 44 günlük Vətən müharibəsində rəşadətli Azərbaycan Ordusu Şuşa şəhərini 2020-ci il noyabrın 8-də işğaldan azad etdi. Ermənistanın kapitulyasiyasına yol açan Şuşa qalibiyyəti xalqımızın qəhrəmanlıq ruhunun təntənəsinə çevrilərək,

tariximizə Zəfər Günü kimi həkk olundu.Şuşa zəfərindən dərhal sonra şəhərdə infrastrukturun qurulması ilə yanaşı, tarix və mədəniyyət abidələrinin bərpasına başlanılmış, quruculuq işlərinin təşkilində çevikliyin, səmərəliliyin təmin olunması üçün burada dövlət idarəetməsinə böyük diqqət yetirilmiş, Şuşa Şəhəri Dövlət Qoruğu İdarəsi yaradılmışdır.

Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı elan edilən Şuşada bu gün şəhərin əsl tarixi simasının bərpası yönündə nəhəng layihələr gerçəkləşdirilir. Qısa müddətdə Şuşanın Baş planının hazırlanması, qüdrətli şair Molla Pənah Vəqifin büstünün və muzey-məqbərə kompleksinin öz ilkin görkəminə qaytarılması, Bülbülün ev-muzeyinin və Üzeyir Hacıbəylinin heykəlinin açılışları, habelə buradakı tarixi, dini və memarlıq abidələrinin bərpası prosesi ölkəmizin mədəniyyət paytaxtındakı kompleks işlərin tərkib hissəsidir.

Cıdır düzündə “Xarıbülbül” musiqi festivalının və Vəqifin möhtəşəm məqbərəsi önündə Vəqif Poeziya Gününlərinin təşkilatçısı, Şuşa şəhərinin bərpası da göstərir ki, Şuşa sürətlə dirçələrək əvvəlki dolğun mədəni həyatına qovuşmaq yolundadır. Son 1 ildə görülən işlər bir daha göstərir ki, Şuşa Qarabağın incisi kimi dünyanın ən gözəl şəhərlərindən birinə çevrilməkdədir. Çünki

QAYIDIŞ ŞUŞADAN - ƏN YÜKSƏKLİKDƏN BAŞLAMALIDIR

Sözsüz ki, Qayıdış Şuşadan - ən yüksəklikdən başlamalıdır, çünki hazır olan, vacib, əsas olan Şuşadır! Elə buna görə də Şuşa zəfərindən dərhal sonra şəhərdə infrastrukturun qurulması ilə yanaşı, tarix və mədəniyyət abidələrinin bərpasına başlanılmış, quruculuq işlərinin təşkilində çevikliyin, səmərəliliyin təmin olunması üçün burada dövlət idarəetməsinə böyük diqqət yetirilməkdədir. Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı elan edilən Şuşada bu gün şəhərin əsl tarixi simasının

bərpası yönündə nəhəng layihələr gerçəkləşdirilir. Qısa müddətdə Şuşanın Baş planının hazırlanması, qüdrətli şair Molla Pənah Vəqifin büstünün və muzey-məqbərə kompleksinin öz ilkin görkəminə qaytarılması, Bülbülün ev-muzeyinin və Üzeyir Hacıbəylinin heykəlinin açılışları, habelə buradakı tarixi, dini və memarlıq abidələrinin bərpası prosesi ölkəmizin mədəniyyət paytaxtındakı kompleks işlərin tərkib hissəsidir. Cıdır düzündə “Xarıbülbül” musiqi festivalının və Vəqifin möhtəşəm məqbərəsi önündə Vəqif Poeziya Gününlərinin təşkilatçısı, Şuşa şəhərinin bərpası da göstərir ki, Şuşa sürətlə dirçələrək əvvəlki dolğun mədəni həyatına qovuşmaq yolundadır. Azərbaycanın milli və dövlətçilik maraqlarını daim üstün tutan Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyev 2020-ci il noyabrın 8-də Şuşa şəhərinin azad olunması münasibətilə xalqa müraciətində deyib: “İyirmi səkkiz il yarım işğal altında olan Şuşa azad edildi! Şuşa indi azaddır! Biz Şuşaya qayıtmışıq! Biz bu tarixi Qələbəni döyüş meydanında qazandıq. 2020-ci il noyabrın 8-i Azərbaycan tarixində əbədi qalacaqdır. Bu tarix əbədi yaşayacaq. Bu, bizim şanlı Qələbəmizin, Zəfərimizin günüdür!”

Bəli, bu gün bütün bərpa işləri planlı şəkildə və yüksək səviyyədə görülür. 2021-ci ilin ilk ayında başlayaraq işğaldan azad olmuş torpaqlara Qalib Liderinin Qələbə yürüşü hər bir azərbaycanlıya böyük qürur və fəxarət hissi yaşadır. Təbii ki, bu Qələbə zəfərdən sonra işğaldan azad olunan rayonlarına səfər Qalib Komandanın öz sevincini, görülmək işləri bağlı məlumatları xalqı ilə paylaşması məqsədi daşıyır. Ən əsas isə, işğalçı ölkə ilə bərabər, bütün dünya da şahidi oldu ki, torpaqların əsl sahibləri qayıdıb...

Mənfur düşmən unutmamalıdır ki, necə ki, Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyev illərlə işğal siyasətinə son qoymaq üçün qətiyyət, iradə və prinsipiallıq nümayiş etdirdisə, diplomatik siyasəti və sistemlik addımları Qarabağı qısa zaman kəsiyində dirçəldəcək, ərəzilərini minalardan təmizləniləcək və insanların öz el-obalarına geri dönəcəklər. Çünki Qarabağ Azərbaycandır! Qarabağ Azərbaycandır! Qarabağ cənnet məkandır və 2022-ci ilin “Şuşa ili” elan edilməsi, onun Azərbaycan xalqının tarixi şəhəri olmasını dünyaya sübut edəcək.

RƏFİQƏ KAMALQIZI

“Şuşa ili” Azərbaycanın inkişafında yeni bir səhifə olacaq

“Bu ilin “Şuşa ili” elan edilməsinin çox böyük simvolik mənası vardır. İl təkcə Azərbaycanın dilbər guşələrindən biri olan Şuşanın adı ilə bağlı deyil və Şuşa bu gün Azərbaycanı tanıma simvollarından birinə çevrilir.” Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında Milli Məclisin deputatı Aydın Mirzəzadə deyib. Millət vəkili qeyd edib ki, Şuşa bizim üçün mədəniyyətimiz, tariximiz, 44 günlük müharibə nəticəsində əldə etdiyimiz Zəfər deməkdir.

“Şuşa bizim torpağa bağlılığımızın göstəricisi-dir və “Şuşa ili” elan edilməsi işğaldan azad edilən torpaqların bərpasında Azərbaycan dövlətinin qətiyyətini, əldə etdiyi nəticələri özümüzə və dünyaya göstərmək üçün yeni bir imkan olacaq. Bu il artıq ilk məcburi köçkün ailələri öz dədə-baba torpaqlarına qayıdacaqlar. Ağdam və Cəbrayıl yanaşı digər rayon mərkəzlərinin də yeni planla əsas qoyulacaq. Kommunikasiyaların bərpası davam etdiriləcək. Bəziləri isə artıq başa çatdırılacaq. Bir çox kəndlərimizin, şəhərlərimizin əsas qoyulacaq və il ərzində onların artıq məşkulaşdırılması baş verəcək.

Şuşanın isə sözün əsl mənasında mədəniyyət paytaxtı kimi formalaşmasına dövlət böyük diqqət ayıracaq. Şuşa bizim kimliyimizdir, Şuşa bizim adımızdır və Şuşada beynəlxalq tədbirlərin, ilk növbədə mədəniyyət tədbirlərinin keçirilməsi geniş vüsət alacaq. Füzuli Beynəlxalq Aeroportunun işə salınması işğaldan azad olunan və bərpa edilən ərəzilərə yanaşı, Şuşa şəhərinin də turist marşrutlarına əlavə edilməsinə şərait yaradacaq.

Eyni zamanda bu il Şuşanın əsasının qoyulmasının 270 illik yubileyi tamam olur. Bunun özü Qarabağa, Şuşaya Azərbaycan xalqının bağlılığının növbəti bir göstəricisidir. “Şuşa ili” Azərbaycanın inkişafında, Azərbaycanın qüdrətlənməsində tarixə yazılan yeni bir səhifə olacağına heç kimin şübhəsi yoxdur”, deyərək Aydın Mirzəzadə bildirib.

İnam Hacıyev

“Bölgənin ən perspektivli mövqeyə və gücə malik ölkəsi Azərbaycandır”

“Müharibədən dövlətlərin daha da güclənərək çıxdığına dair tarixdə çox az nümunələr var. Məsələn ikinci Dünya Müharibəsindən bütün Avropa dövlətləri, həmçinin SSR-i özü də demək olar ki, siyasi, iqtisadi, sosial infrastruktur baxımından tam dağılmış vəziyyətdə çıxdı. Müharibədən sonra Sovet İttifaqı tərkibindəki müxtəlif respublikalarda dəhşətli aclıqlar başladı. Bu müharibədən tək-cə ABŞ güclənərək çıxdı ki, bunun da öz səbəbləri var”. Bu fikirləri SİA-ya açıqlamasında “Bakı Xəbər” qəzetinin baş redaktoru, siyasi şərhçi Aydın Quliyev deyib.

Ekspertin sözlərinə görə, bütün bunların fonunda siyasi, müharibədən iqtisadi, sosial infrastruktur baxımından güclənərək çıxan az nümunələrdən biri Azərbaycanıdır: “Həqiqətən Azərbaycan 44 günlük Vətən müharibəsində neinki qalib gəldi, hətta bu müharibədən qat-qat güclənərək çıxa bildi. Təsədüfi deyil ki, ölkə başçısı 31 dekabr Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü ilə əlaqədar xalqa müraciətində bir neçə dəfə güclü, güclənən Azərbaycan ifadəsini işlətməklə məhz bu nüanslara işarə etdi. Müharibədən sonrakı 1 il ərzində isə ölkəmiz öz gücünü müxtəlif sahələrdə daha da artırmaqda davam edir. Müharibədən öncə bizim ölkəmiz dünya nəzərində diqqət altında olan, torpaqlarını itirmiş, istənilən diqqət şərfinə boyun əyməyə məhkum və məcbur edilmiş miskin bir ölkə kimi görünürdüsə, 44 günlük müharibə ərzində bu fikirlər köklü sürətdə dəyişdi. Artıq Azərbaycan özünün daxili və xarici maraqlarına uyğun güclü diqqət mövqeyinə qədər yüksəlmiş bir ölkədir. Sözsüz ki, bu Azərbaycanın gücünün nümayişidir”.

A.Quliyev vurğulayıb ki, Azərbaycanın güclənməsi və güclü dövlətə çevrilməsi 44 günlük müharibədən sonra öz gücü hesabına yaratdığı realıqdır: “Düzüldür, bəzən bəzi dairələr hələ də müzakirə edirlər ki, Qarabağ müharibəsi doğrudanmı sona qədər həll olunub? Əlbəttə, Ermənistanın 5-10 il sonrakı siyasəti barədə proqnoz vermək çətindir. Həm də nəzərə alsaq ki, bu ölkənin özünün müstəqil siyasəti yoxdur. Amma nə qədər ki, Azərbaycanın bu gün cənab Prezidentin də nəzərdə tutduğu gücü var və bu güc dayanmadan artırılacaq, o ana qədər bu güc potensialı sözlügedən məsələləri həll etməkdə əsas rol oynayacaq. Bu gün dünyada hər kəs qəbul edir ki, bölgənin ən perspektivli mövqeyə və gücə malik ölkəsi Azərbaycandır”.

Aysel Məmmədova

Qadınlarda alkoqol asılılığı artmaqdadır. Lakin alkoqoldan asılı qadınların xüsusi ehtiyacları indiye qədər tibbdə nəzərə alınmayıb.

Qərb cəmiyyətlərində alkoqol istehlakı, əsasən, kişilər arasında yayılmışdır. Bununla belə, xəstəliklərin yayılması, təsirlənən ərazilər, görülə biləcək ehtiyat tədbirləri və rast gəlinmə tezliyi kimi məsələləri araşdıran epidemioloqlar, spirtli içkilərin qadınlara satışının artması və alkoqolun dəyişməsi səbəbindən qadınlar arasında alkoqol istehlakının artdığını müəyyən edirlər.

Bütövlükdə kişilər hələ də bir oturuşda qadınlardan iki dəfə çox yemək yeyirlər. Lakin bu ümumiləşdirmə gənclərə aid deyil. 1991-2000-ci il təvəllüdlü qadınlar da indiki kişilər qədər içki içirlər və bu nisbətə onları geridə qoya bilərlər.

Alkoqolla əlaqəli sağlamlıq problemləri artmaqdadır

Qadınlar arasında spirtli içkilərlə bağlı problemlər yayılmaqdadır. ABŞ-da 2000-2015-ci illər arasında 45-64 yaş qrupunda serozdan ölümlərin artım nisbəti kişilərdə yüzə 21 olarkən, qadınlarda bu nisbət yüzə 57 olmuşdur. 25-44 yaş qrupunda eyni səbəbdən ölümlərdə artım kişilərdə yüzə 10 ikən, qadınlarda yüzə 18 oldu.

Bundan əlavə, həddindən artıq spirt qəbulu ilə bağlı problemlər səbəbindən xəstəxanaların ilk yardım xidmətlərinə müraciət edən yetkin qadınlar arasında böyük artım var. Amma problem təkcə qadınların daha çox spirtli içki qəbul etməsində deyil, spirtin qadın orqanizminə təsirinin kişilərdən çox fərqli olmasıdır. Tədqiqatlar göstərir ki, alkoqolun emal edilməsi üçün qaraciyərdə istehsal olunan spirt dehidrogenaz (ADH) fermenti qadınlarda daha azdır. Bundan əlavə, su spirtin paylanmasını asanlaşdırır, yağ isə spirtin saxlayır. Qadınlarda daha çox yağ və daha az su olduğu üçün bədənə spirt reaksiyası çox daha şiddətli olur.

Qadınlar daha asan asılılığa çevrilirlər

Alkoqol asılılığı və digər sağlamlıq problemləri kişilərə nisbətən həddindən artıq spirtli içki qəbul edən qadınlarda daha asan inkişaf edir. Alkoqol problemi olan qadınlar kişilərə nisbətən daha gec yaşda spirtli içki qəbul etməyə başlasalar da, daha qısa müddətdə alkoqol aludəçisi olurlar. Alkoqolun təsiriylə qaraciyər xəstəlikləri, ürək və sinirlərin zədələnməsi qadınlarda daha tez baş verir. 1990-cı illərə qədər spirtlə bağlı demək olar ki, bütün klinik tədqiqatlar yalnız kişilər üzərində aparılırdı. Bu araşdırmaların nəticələrinin qadınlar üçün də keçərliliyi olacağı güman edilirdi.

1970-ci illərdə Harvard Universitetində alkoqolun qadınlara təsiri mövzusunda fəlsəfə doktoru olan psixiatriya professoru Şaron Uilsnakin tapıntılarından biri də alkoqol problemi olan qadınların uşaqlıqda tez-tez cinsi istismara məruz qalması idi.

Beyində həssaslıq

2000-ci illərdə alkoqolizmlərin beyin skanları qadınların beyinlərinin spirtə daha həssas olduğunu göstərdi. Lakin Boston Universiteti Tibb Fakültəsinin anatomiya və neyrofiziologiya professoru Marlene Oscar Berman bir şey fərqli etdi. Uzun müddət spirt istifadə edən kişilərin beyindəki "mükafat mərkəzi" spirt istifadə etməyən kişilərə nis-

bətən daha kiçik idi. Beynin bu bölgəsi motivasiya, qərar qəbul etmə və əsas sağ qalma instinktlərinə təsir göstərir. Ancaq alkoqollu qadınlarda mükafat mərkəzi alkoqolsuz qadınlardan daha çox idi. Bu, o demək idi ki, alkoqol qadınların beyni kişilərə nisbətən daha az zədələnir.

Berman vurğulayır ki, bu tapıntı çox təəccüblüdür, çünki o vaxta qədər qadınların beyninə alkoqolun səbəb olduğu zərərin daha çox olacağına dair geniş bir fikir var idi. Ancaq elm adamları bu fərqi niyə baş verdiyini hələ bilmirlər. Bu cür tapıntılar göstərir ki, alkoqol və aludəçiliklə bağlı cinsin xüsusi tədqiqatlarına əhəmiyyət verilməlidir.

Qadın müalicə qrupları

Harvard Tibb Məktəbinin psixologiya professoru Davn Sugarmən, alkoqol asılılığı olan qadınların yalnız qadınlardan ibarət müalicə qruplarında daha yaxşı nəticələr əldə etdiyini söylədi. Bundan əlavə, qadınlara cinsi asılılıq problemləri və onların içki içməsinə səbəb olan motivasiya amilləri haqqında məlumat verilməlidir.

Araşdırmalar göstərir ki, bu motivasiyalı kişilərdən fərqlidir, kişilər sosial təzyiqlə əlaqəli olduğu halda, qadınlar emosional ağrıları aradan qaldırmaq üçün spirtə müraciət edirlər. Qadınların fərqli motivasiyalara görə spirt istifadə etməsi, spirtə qarşı bioloji həssaslıqları

söyləyən kişilər və qadınlar arasında araşdırma aparır. Alkoqolizmlərdən nə qədər spirtli içki qəbul etdiklərini soruşur. Bu araşdırma 187 ölkədə aparılır. Araşdırma qadınların gündə neçə qram təmiz spirt istehlak etdiyinə diqqət yetirir. SİA məsələ ilə bağlı araşdırma apararaq din xadimi, psixoloq və sosioloqların fikirlərini öyrənib.

Din xadimi, hacı Mircəfər Əyyubov: "Ümumiyyətlə, spirtli içki içmək İslam şəriətinə əsasən qadın-kəş fərq etmir hamıya qadağandır. Qadağan olmasının ən əsas səbəblərindən, bəlkə də ən əsas səbəbi elə insanı başqa canlılardan fərqləndirən qüvvədən məhrum etməsidir. İnsanı başqa canlılardan fərqləndirən onun yaradıcılığı, ağılı, şüuru, təfəkkürü, düşüncəsidir. Spirtli içkilərin də demək olar ki, ən güclü, mənfi, neqativ təsiri elə insanın düşüncəsi, təfəkkürü olur. İnsandan ağıl ilə təhlil etmək, məntiqlə düşünmək imkanlarını alır. Ona görə də içki hamıya qadağandır.

Xanımlara niyə daha həssas yanaşılır? Çünki xanım bir çiçəkdir. Xanım incədir, zəriflikdir, xanım gözəllik nümunəsidir. Bir kişinin içki içib sərxoş halda kobud şəkildə sağa-sola aşması ya ağlasığmaz hərəkətlər etməsi qadağan da olsa, müəyyən mənada cəmiyyət tərəfindən belə qarşılanır ki, onsuz da bu, kişidir, kobudluq bundan görünür haldır. Amma qadıncıdan etir qoxusu, daim incəlik, zəriflik, yüksək intellekt gözənilir və

deməli, o zərərli. Mütəxəssislər də bunun istifadəsini düzgün hesab etmir. Xüsusən qadınların məzəci zəif olduğundan onların spirtli içki kimi aludəçilik yaradan maddə istifadə etməsi onun düşüncəsinə təsir edərək yoldan çıxarır. Din də bunu birmənalı olaraq haram hesab edir. Ümumiyyətlə, insanlar qadağan olunmuş hər şeyi maraqla göstərirlər".

Sosioloq Əhməd Qəşəmoğlu: "Ümumiyyətlə, spirtli içki qəbul etmək yaxşı hal deyil. Yalnız o halda qəbul etmək olar ki, bu, bir müalicəvi xarakter daşıyır. Belə şeylər olur. Deyək ki, bizim çox görkəmli tarixdə də xanımlarımız da olub ki, onlara həkim şirin şərabı, çaxırı müalicə üçün deyib və onları onu edib.

Spirtli içki İslam aləmində haram sayılır. Haram deyəndə çoxu deyir "haram nə olan şeydir başa düşmürəm". İslamda o şeylər haram sayılır ki, ondan ziyan gəlir. O şeylərə murdar deyiblər ki, oradan xəstəlik keçir. Şərab murdar deyil, ondan xəstəlik keçmir. Spirtli içkidən adama xəstəlik keçmir. Əlini nə qədər spirtə, şərabə vursan da ondan xəstəlik keçmir. Ona görə də murdar deyil. Amma o haramdır. Hətta suyu da çox içəndə, çörəyi də çox yeyəndə haramdır. Qadınlar isə şərab içəndə öz davranışlarını itirir. Bu, çox təhlükəli bir haldır.

Mən uzun müddət Moskvada yaşamışam və orda özüm müşahidə etmişəm ki, qadınların başına gələn çox xoşagəlməz hadisələrin əksəriyyəti onların həmin günü spirtli içki içməyi ilə bağlı olub, ya Yeni il axşamları, ya bir başqa vaxt məclisdə spirtli içki içən xanım artıq öz-özünün davranışını, ləyaqət hissini qorumaq mexanizmini itirir. Ona görə bu istiq-

Spirtli içki içmək qadınlara necə təsir edir

bir - dən-birə bu qədər səviyyəsiyə enmək insanda ikrah hissi doğurur.

Düzdür, indi bu söhbət feministlərin xətinə deyəcək. Yəni qadın-kəş bərabərliyi deyəcək. Çox gülməli, çox gülməli və ağrılıdır ki, hətta bu məsələdə də qadınla kişini bərabər tutmağa çalışanlar var. Çox təəsüf. Fərz edin ki, bir kişi sərxoş halda küçədə gedir və ətrafdakılar görürlər ki, sərxoşdur. Adətən, insanlar ona yaxınlaşırlar ki, sərxoşdu artıq-əskik hərəkət edər. Əgər bir qadın sərxoş halda küçədə hərəkət etsə əksər şəhətpərəst kişilərin diqqətini cəlb edir ki, bu özünü idarə edə bilmir. Bunu da nəzərə almaq lazımdır, hətta bir sıra xanımlar xəyanət baş verəndə bunu bəraət göstərirlər ki, "bağışla əzizim, içkili idim, sərxoş idim". Yəni, bu dərəcədə iyrənc hala düşmək təbii ki, qadına yaraşmaz. Əlbəttə, bu, o demək deyil içki içən xanımlar hamısı mürdərdir, hamısı rədd olsun, xeyr. Onlar da bizim əzizlərimizdir, onlar da bizim ana-bacılarımızdır, onlar da bizim namusumuz, qeyrətimizdir və biz istəmirik ki, bizim namusumuz, qeyrətimiz, anamız, bacımız sərxoş halda görünsün".

Psixoloq Zeynəb Əyyubova: "Bir şey ki, insan zəhninə, düşüncəsinə təsir edirsə,

mətdə düşünəndə qadınlar üçün daha təhlükəlidir, kişilər üçün də təhlükəlidir, kişi də spirtli içki içəndə əgər öz ailəsinə olan sdaqəti itirirsən, bu, xoşagəlməli hal deyil. Ona görə spirtli içki hər iki cins üçün arzuolunan hal deyil. Qadınlarımız üçün isə daha çox problem yaranan haldır.

Deyirlər ki, adam spirtli içki içəndə əvvəl bülbulə dönür, yəni, gözəl-gözəl danışmağa başlayır. Yəni, doğrudan da bəzən insanda o müəyyən komplekslər ortadan götürülür, insan gözəl söhbət edir. İkinci mərhələdə deyirlər insan meymunlaşır. Yəni, elə hərəkətlər etməyə başlayır ki, bu da insana layiq deyil. Üçüncü mərhələdə insan deyirlər ki, canavarlaşır, daha doğrusu, vəhşiləşir və onabuna birinə şillə, birinə yumruq, birinə qışqırır və dava-dalaş salır. Dördüncü mərhələdə insan donuzlaşır, yerə uzanır, öyüməyə başlayır, ətrafını bulayır və təbii ki, fikir versək bunların bu vəziyyətə düşməyi heç arzuolunan şey deyil. Çalışmaq lazımdır ki, o içəndə özünü qoruya bilməyəndə, hətta müalicə üçün içəndə də o bülbul mərhələsindən o tərəfə keçməsin. Çünki insanın meymunluq etməyi də, vəhşilik etməsi də, donuzluq etməsi də insan ləyaqətinə uyğun deyil".

Ayşən

Yeni Cəmiyyət İnstitutunun (RF) Siyasi İqtisadi Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri Vasili Koltasov "Caliber" analitik mərkəzinə müsahibəsində Ermənistan-da yaranmış vəziyyətlə bağlı fikirlərini bildirib. Müsahibəni oxucularımıza təqdim edirik.

- Ermənistan-Azərbaycan münasibətlərinin normallaşmasına dair Soçi və Brüsseldə keçirilən danışıqların nəticələrini necə qiymətləndirirsiniz?

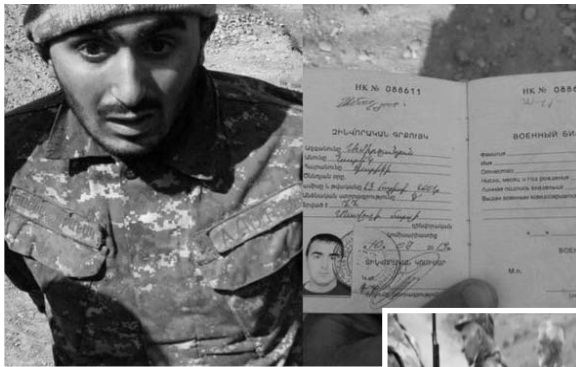
- Mənə elə gəlir ki, Azərbaycan və Ermənistan tədricən Qarabağda silahlı münaqişənin nəticələrinə görə imzalanmış 2020-ci ilin noyabr sazişlərinin icrasına doğru irəliləməyə başlayır. Amma burada görülməli olan ilk şey sərhədin delimitasiyası məsələsini həll etməkdir. Sərhəd çəkilməlidir. Uzun müddət sərhəd yox idi, Sovet dövründə yalnız xəritələrdə göstərilirdi, 90-cı illərdə sərhəd dəyişdi və faktiki olaraq Azərbaycan əraziləri Ermənistanın nəzarəti altında idi. Və yalnız indi sərhəd müəyyən edilə bilər ki, bu da bir sıra münaqişələrdən qurtulmağa və nəqliyyat marşrutlarının açılmasına doğru irəliləməyə imkan verəcəkdir. Zəngəzur dəhlizi Azərbaycan üçün çox vacibdir, açılışı Ermənistandakı xüsusi daxili siyasi vəziyyətlə çətinləşir.

İkinci məqam stabil işləyəcək keçid məntəqələrinin təşkilidir. Düşünürəm ki, bundan sonra başqa məsələlər də həll oluna bilər.

- Sizcə, Paşinyanın Soçi və Brüsseldən sonra səsləndirdiyi bəyanatlar Ermənistanın daxili auditoriyasına mesajdır, yoxsa kənardan diqqət üçün nəzərdə tutulub?

- Əlbəttə, Paşinyan publikaya oynayır və mən bu barədə deyirəm ki, ictimaiyyətin reaksiyası onun üçün son dərəcə vacibdir, çünki müəyyən müddətdən sonra onun heç kim olacağı və ya əksinə, başçı kimi qalacağı həll oluna bilər. Deməli, indi onun üçün erməni auditoriyasının reaksiyası çox

Vasili Koltasov: “Ermənilər illüziya ideyalarının ən yüksək zirvəsindən yığılıb”

önəmlidir.

Eyni zamanda, Paşinyan çox qərribə vəziyyətdədir, o, gücünü, nüfuzunu itirir, lakin Ermənistan dövlətinin hökumətinin yuxarı mərtəbəsində hələ də mövqeyini itirməyib. Məhz buna görə də o, danışıqlarda Ermənistanın maraqlarını qətiyyətlə müdafiə edən və uğur qazanan şəxs kimi görünməyə çalışır, eyni zamanda "strateq və böyük ko-

mandir" kimi uğursuz karyerasını ört-basdır edir.

Ermənistan cəmiyyəti ötən il Qarabağda baş verən hadisələrdən son dərəcə narazı və sarsıldığı üçün orada bir tərəfdən revanşist əhval-ruhiyyə, digər tərəfdən Sorosun pullarından qazanc əldə edən köhnə və yeni siyasətçilərə inamsızlıq güclüdür. Amma eyni zamanda, Ermənistanın istənilən administrasiyası üçün bu ictimai narazılıq konkret razılaşmaların həyata keçirilməsində

problemə çevriləcəkdir. Odur ki, Paşinyanın Ermənistanda belə güclü nüfuzlu şəxs rolunu oynaması sərfəlidir, halbuki o, bütün bu keyfiyyətləri 2020-ci ildə göstərməli idi, əgər bu keyfiyyətlər onda var idisə.

- Ermənistan Zəngəzur dəhlizinin açılışını maneə olmaqda

davam edəcəkmə?

- Sərhədlər və keçid məntəqələri ilə bağlı əvvəlki iki məsələni həll etmədən Zəngəzur dəhlizinin açılması, məncə, həтта texniki cəhətdən də həll oluna bilməz. Buna görə də, bu məsələ süründürülür və ildırım sürəti ilə həll edilə bilməz. Buna baxmayaraq, hesab edirəm ki, bu, öz həllini tapacaq, dəhliz keçən və bu ilin əvvəlində imzalanmış bəyanatlarla müəyyən edildiyi kimi fəaliyyət göstərəcək. Ancaq buna doğru hərəkət asan olmayacaq, çünki əslində indi gördüyümüz Ermənistan cəmiyyətinin sülhü necə gördüyü, diplomatik münasibətlərin necə olması və ümumiyyətlə bu realıqda necə yaşamağı olduğu barədə erməni ideyasının belə bir parçalanmasıdır. Bu, erməni xalqı üçün həm də ona görə ağırlı prosedir ki, ondan əvvəl illüziya ideyalarının çox yüksək zirvəsindən yığılıb. Ona görə də hesab edirəm ki, kommunikasiyaların blokdan çıxarılması prosesi çox vaxt aparacaq.

- Yaxın gələcəkdə Azərbaycanla Ermənistan arasında hərbi toqquşmalar mümkündürmü?

- Ümid edirəm ki, tərəflər arasında hərbi toqquşmaların qarşısı alınacaq, çünki indiki mərhələdə belə bu, Ermənistanın imzaladığı müqavilələrin mərhələli şəkildə həyata keçirilməsinə çalışan Azərbaycan rəhbərliyinə də sərfəli deyil. Və təbii ki, müharibə Ermənistan da sərfəli deyil, çünki heç bir problemi həll etmir. Və nəhayət bu toqquşmalar artıq baş verib. Onlardan siyasi olaraq nə əldə edilə bilərdisə, o da əldə olunub.

- Sizin hesablamalarınıza görə, Rusiya sülhməramlıları Qarabağda nə qədər qalacaq?

- Rusiya sülhməramlılarının Qarabağda qalması 5 il müddətinə müəyyən edilib. Son tarix razılaşdırılıb və bütün bu müddət ərzində onlar orada olacaqlar, çünki bu, son dərəcə zəruridir.

Tərcümə - Elçin Bayramlı

“Taxıl və buğda strateji əhəmiyyət daşıyır”

İQTİSADÇI-EKSPERT AÇIQLADI

“Taxıl olan tələbin bir hissəsi idxal hesabına ödənilir. Nəzərə alsaq ki, 2021-ci ilin 11 ayında Azərbaycan bir milyondan artıq buğda idxal edib və bu idxal üçün 288 milyon dollara yaxın vəsaitin xərclənməsi anlamına gəlir”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında iqtisadçı ekspert Vüqar Bayramov deyib.

Onun sözlərinə görə, 2020-ci ilin 11 ayında isə 1,2 milyon ton buğda idxal olunmuşdu, amma 1,2 milyon tonluq buğdaya 262 milyon dollar vəsait ödənilmişdir: “Əslində rəqəmlərin müqayisəsi onu göstərir ki, idxal qiymətlərində artım var. Bu da təbii ki, bütövlükdə daxili bazarda qiymət artımlarına gətirib çıxardır. Amma biz qiymət artımlarının qarşısının alınması və optimallaşdırılması üçün bir neçə istiqamət üzrə tədbirlərin dərinləşməsinə təqdim edirik. Əvvəla taxıl istehsalı üçün subsidiya mexanizminə yenidən baxılması və taxıl istehsal edən fermerlərə daha çox subsidiyanın veril-

məsi məqsəduyğun olardı. Xüsusən nəzərə alsaq ki, taxıl və buğda strateji əhəmiyyət daşıyır. Buğda istehsal edən fermerlər baxmayaraq ki, strateji məhsul olaraq daha çox subsidiya alırlar. Amma daha çox subsidiya məbləğinə baxılması və istehsal həcminə uyğun olaraq daha çox subsidiyanın təklif edilməsi məqsəduyğundur”.

Vüqar Bayramov fikirlərinə davam edərək həmçinin qeyd edib ki, xüsusən də keyfiyyət növündən asılı olaraq daha çox buğda yetişdirən fermerlərə daha çox subsidiya verilə bilər: “Nəticə

etibarilə bu da imkan verir ki, həm istehsalın genişləndirilməsinə nail olmaq mümkün olsun, həm də daxili istehsal edilən buğda və taxılın xərcini azaltmaqla bütövlükdə qiymət artımlarının qarşısının alınması və qiymətlərin optimallaşdırılması mümkün olsun. Eyni zamanda işğaldan azad olunmuş ərazilərimizin taxıl istehsalı baxımından böyük potensialı var. Bu baxımdan həmin ərazilərimiz də taxıl istehsalının intensiv şəkildə təşkil olunması və həmin ərazilərimiz yenidən taxıl istehsal edən rayonlar sırasına cəlb edilməsi məqsəduyğundur. Bu istiqamətdə də işlərin daha intensiv şəkildə həyata keçirilməsinə ehtiyac var. Nəzərə alsaq, iki hər bir ailənin gündəlik istehlak etdiyi məhsul məhz çörəkdir. Ona görə də yerli istehsalın genişləndirilməsi və xarici bazardan asılılığının minimumlaşdırılmasına ehtiyac var ki, bununla da qiymət artımlarının qarşısını olaraq ümumiyyətlə daha optimal şəkildə taxılın və unun təklif edilməsinə nail olunması mümkün olsun”.

Arzu Qurbanzadə

“Rusiya məsələdə aktiv rol almalıdır”

“Hazırda Azərbaycan tərəfi minadan təmizləmə işini iki istiqamətdə aparır. Bu istiqamətlərə humanitar mina təmizləmə və hərbi təyinatlı mina təmizləmə işləri daxildir”. Bunu SİA-ya açıqlamasında hərbi ekspert Ramil Məmmədli deyib.

Hərbi ekspert qeyd edib ki, bu istiqamətdə həyat keçirilən əməliyyatlarda əsas problem yaranan məqam humanitar mina təmizləmə işləridir ki, ora yaşayış məntəqələri, ümumiyyətlə yaşayış infrastruktur sahələri aiddir. Ramil Məmmədli bu barədə fikirlərini belə izah edib: “Məhz burada, əsas maneələr ortaya çıxır. Bu baxımdan itkilər də əsasən o istiqamətdədir. Ermənistan tərəfindən doğru-düzgün mina xəritələrinin verilməsi son bir ildir ki, müzakirə mövzudur. Ermənistan bir neçə ərazinin xəritəsini təqdim etsə də bu xəritələr həqiqəti əks etdirmir. O baxımdan ciddi problemlər ortaya çıxır. Hesab edirəm ki, bu xəritələrin verilməsində əsas məsuliyyət vasitəçi tərəfin üzərinə düşür. Yeni Rusiya Federasiyasının üzərinə düşür. Rusiya Federasiyası bu işin üzərində ciddi addım ataraq təzyiq mexanizmini işə salmalıdır ki, Ermənistan bu xəritələri Azərbaycana təqdim etsin. Əks təqdirdə problem illərlə davam edəcək.

2022-ci ildə bu məsələnin həll olunması üçün beynəlxalq təşkilatlar və Rusiya məsələdə aktiv rol almalıdır. Əks təqdirdə yenə ciddi problemlərlə qarşılaşacağıq. İtkilər, artıq istisna deyil. Ümumiyyətlə, Azərbaycan yenə bu istiqamətdə işlərini davam etdirəcək. Ermənistan tərəfindən verilən xəritələr düzgün hesab edilmir. Ona görə də araşdırmalar hələ də davam etdirilir.

Turqay Musayev

Şizofreniya, paranoid pozğunluq, antisosyal və ya narsistik şəxsiyyət pozğunluqları, spirt və maddə istifadəsi kimi səbəblər məişət zorakılığının səbəbləri arasındadır. Zorakılıq ruhumuzu hər tərəfdən bürüyür. Ucadan danışmaq-la özünü daha yaxşı ifadə edə biləcəyini düşünen bir cəmiyyət olmaq yolundayıq. Zorakılığın ilk toxumu, şübhəsiz ki, uşaqlıqda əkilir. Ailədə öyrənilən zorakı davranış filmlər, televiziya və kompüterləşdirilmiş zorakılıq oyunları ilə dəstəkləndikdə təcridcən davranış formasına çevrilir. Elə bir gün yoxdur ki, cəmiyyətimizdə zorakılıq baş verməsin. Zorakılığın bir çox səbəbi var. Bunlardan ən çox yayılanı məişət zorakılığıdır.

Türk psixiatr Həsən Bəsriz izgi məsələ ilə bağlı bunları qeyd edib: "Biz insana fiziki və zehni zərər, zədə və ya əlilliyə səbəb olan bütün davranışları zorakılıq olaraq təyin edirik. Məişət zorakılığı ilə bağlı hü-

quqi tənzimləmələr olsa da, bu adətən gizlədilir. Təəssüf ki, bununla bağlı hüquqi çatışmazlıqlar səbəbindən zorakılığın qarşısı alınır. Bu mövzuda insanlar düşünür ki, "görəsən bu adam nə edib ki, xanımı və yaxud əri onu öldürüb?". Bu düşüncəyə görə zorakılıq təcili bir hadisə kimi qəbul edilir.

Zorakılıq bütün dünyada yayılıb. Təəssüf ki, bu, bütün sosial-iqtisadi səviyyədə baş verir. Zorakılıq həyat yoldaşlarına, əsasən də bir yerdə qalan qadınlara, uşaqlara və qocalara qarşı edilir. Psixiatrik xəstələrdə aşkar edilən fiziki və cinsi zora-

kılığın 90%-i ailə üzvləri tərəfindən törədilir. Zorakılıqla bağlı araşdırma aparana və işçilər səbəb kimi üç əsas maddə üzərində dayanırlar. Bunları sadalasaq bioloji səbəblər, psixoloji səbəblər və sosial səbəblər ortaya çıxır. İstəklərinin reallaşdırmaq, empatiyanın olmaması və məişət zorakılığının olduğu ailədə böyümək zorakılığın psixoloji səbəbləridir.

Problem, münafişə, zorakılıq bir-biri ilə sıx əlaqəli anlayışlardır. Ailə problemləri həyat yoldaşları, valideynlər və ya uşaqlar arasında baş verən problemlərdir. Ailədəki münafişələr ya münasibətləri gücləndirir, ya da zəiflədir. Ailədaxili konfliktlər ailəni çökdürəcək səviyyəyə çatmayınca normaldır.

Əgər ailədə fikir ayrılıqlarına baxmayaraq problem yoxdursa, bu, ünsiyyətdə problem olduğunu göstərir. Belə olan halda ailədə hər kəs ya özünə qapanıb bir-biri ilə danışmır, ya da biri digərinin nəzarətinə keçərək təslimçilik bayrağını qaldırıb. Belə bir ailədə yalnız bir dam

Ailədaxili münafişələr: qadın qatilə niyə və necə çevrilir?

al-tın-d a yaşa-yan fərd-ləri qeyd etmək olar.

Ailədə problemlərin həlli addımları:

- 1- Əvvəlcə problemin mənbəyinin nə olduğu müəyyən edilməlidir. Münafişənin səbəbi üzərində düşünməli və fərdlər buna münasibət bildirməlidirlər.
- 2- Problem öyrənildikdən sonra ağıla gələn həll təklifləri sıralanmalıdır. Bu həlləri yaxşı və ya pis, mümkün və ya mümkünəz süzgecdən keçirmədən olduğu kimi təqdim etmək lazımdır. Əhəmiyyətli olan problemin mümkün qədər çox həll yolunu sadalamaqdır.
- 3- Sonra hər bir həlli qiymətləndirərək, bu həllərin ailənin hər bir üzvü üçün nə demək olduğu müzakirə edilir. Bu mərhələdə insanların öz fikirlərini dürüst ifadə etməsi vacibdir.
- 4- Bütün həll yolları müzakirə edildikdən sonra ailənin bütün üzvlərini ən çox qane edəcək qərarın verilməsi lazımdır. Bu qərara gəldikdən sonra həllin mənası ailə üzvləri tərəfindən bir daha dilə gətirilir.

Ailədə problemlərin həlli üçün istifadə ediləcək üsullar:

- * Hisslər və düşüncələr şişirdilmədən olduğu kimi təqdim edilməlidir.
- * Məsələlər mövcud kontekstdə nəzərdən keçirilməli və köhnə fonlar işə salınmamalıdır. Məsələlər heç vaxt istifadə edilməməli, davranışlar konkret, etraflı şəkildə müzakirə edilməlidir.
- * Mühakimə olunmamalı, insanlar öz hiss və düşüncələrini ifadə edə bilməlidirlər.
- * Mövzunun mahiyyəti və mövzuya aid olmayan detallar fərqləndirilməlidir.
- * Problemin həllində aktiv dinləmədən istifadə edilməlidir.
- * Müəyyən müddət ərzində yalnız bir münafişə vurğulanmalı, münafişəyə digər münafişə məsələləri daxil edilməməlidir.
- * Kiminsə haqlı olması əvəzinə, bütün tərəflərin razılığa biləcəyi həll yoluna müraciət etmək lazımdır. Əslində bütün problemlərin həllinin əsası dialoqdur. Çünki dialoq etimad yaradır və etimad bizə hər şeydən çox lazımdır.
- * Bildiyimiz kimi, bir neçə gün

bun-
dan öncə Ağstafada qadın yoldaşının başını baltayla kəsərək öldürüb. Ümumiyyətlə belə hallarda günahkar kimdir? İnsanı bu vəziyyətə hansı hallar çatdırır bilər? SİA mövzu ilə bağlı araşdırma apararaq, psixoloq, sosioloq, ekspert və DİN rəsmisinin fikirlərini öyrənib.

Daxili İşlər Nazirliyinin Mətbuat Xidmətinin KİV və İctimaiyyətlə Əlaqələr Şöbəsinin rəisi, polis mayoru Elşad Hacıyev: "Ümumiyyətlə, münafişəli ailələrlə bağlı nəzarət, profilaktik tədbirlər daxili işlər orqanlarının diqqət mərkəzində olan məsələlərdən biridir. Bu tədbirlərin həyata keçirilməsi istiqamətində aidiyyəti üzrə polis orqanlarına müvafiq tapşırıq və gös-

tərişlər verilib ki, həmin göstəriş və tələblərə uyğun olaraq münafişəli ailələrin profilaktik uçotu, onlara mütəmadi nəzarətin həyata keçirilməsi vacib məsələlər sırasındadır.

Əlbəttə, baş verən həmin qətl hadisəsi ağır faciə ilə nəticələnib. Onun hansı səbəbdən baş verməsi, motivlər nədir, nədən ibarətdir, hansı səbəbdən bu hadisə baş verib, bu istintaq hərəkətləri ilə araşdırılır. Faktla bağlı indidən nəse demək doğru deyil. Hazırda istintaq hərəkətləri davam etdirilir.

"Ailə Dünyası" Ailələrə Hüquqi Yardım İctimai Birliyinin sədri Gülayə Səfərova: "Çox təəssüf ki, il başlayar-başlamaz Bakıda həyat

yoldaşı tərəfindən balta və bıçaqla amansızcasına qətlə yetirilən qadın və Ağstafada da xanımın öz həyat yoldaşını balta ilə qətlə yetirməsi

h a q -
q ı n d a
dəhşət do-
ğuran xəbərlər
eşitdik. Kişinin qa-
dını öldürməsi müxtəlif
səbəblərdən olsa da, arvadın
əri öldürməsi adətən eyni situasi-
yalarda baş verir. Kişi qadına həm
fiziki, həm psixoloji zorakılıq edib
onu öldürmək istəyəndə bəzən be-
lə hallarda qadınlar özlərini müda-
fiə etmək üçün müqavimət göstə-
rərək ehtiyatsızlıqdan ərlərini öl-
dürürlər, bəzən də onlara illərlə
əzab verən kişini yatdığı yerdə qətlə
yetirirlər.

Ən acınacaqlı hal da odur ki, belə cinayətlərin 60-70% -i azyaşlı uşaqların gözü qarşısında baş verir. Bu isə həmin uşaqların həm fiziki, həm də psixi inkişafına mənfi təsir göstərir. Araşdırmalar da göstərir ki, cinayətkarların da çoxu belə zorakılığın hökm sürdüyü ailələrdə böyüyüblərdir.

Ailələrdə bu kimi halların yaşanmaması üçün kompleks tədbirlər əsasında mədəniyyət mövzusunda maarifləndirmə işlərini gücləndirmək lazımdır. Doğrudur bu sahədə həm dövlət, həm də vətəndaş cəmiyyəti iş aparsa da amma bu bütün cəmiyyəti yetərincə əhatə eləmir. Əhatə üçün televiziya və internet imkanları genişdir. Bu baxımdan TV-lərdə cəmiyyəti düşündürən və onun maariflənməsi yönündə verilişlərin olmasına üstünlük verilsə çox yaxşı olardı".

Psixoloq Zeynəb Əyyubova: "Ümumiyyətlə, ölüm hallarına, insanları qəsdlə öldürmə, qəsdlə in-

sanlara hər hansı bir ziyanın törətməyinə birmənalı olaraq qarşıyıq. Heç bir günah, heç bir həyat tərzi, heç bir cavab verilə bilən və ya verilə bilməyən hərəkət kiminsə ölümü ilə nəticələnməməlidir.

Düzdür, mən siz dediyiniz məxsusi hadisənin necə olduğunu, nə cür olduğunu bilmirəm. Bunu istintaq qrupu daha yaxşı bilər. Yəni, hadisə necə olub, niyə olub təfərrüatını onlar bilər. Amma mən bir psixoloq olaraq belə deyə bilərəm ki, ən böyük günah valideynlərdə və aqsaqallardadır. Bir evlilik çətin getməse, problemli bir evlilik olmasa sonu belə nəticələnməz. İllərlə,

aylarla, günlərlə hadisələrin bu yerə gəlib çatacağını bilməsələr belə ciddi problemli olan ailələri görürlər və müdaxilə etmirlər. İnşallah düzələr deyib həyat yoldaşlarını baş-başa buraxırlar və bu da biraz problem yaradır.

İndi biz müasir dövrdə yaşayırıq. Demokratik respublikadayıq, hüquqlarımız var. Xanımlar və bəylər maariflənməlidir. Bir evlilik yolunda getmirsə buna başqa aspekt-dən baxmaq olar ki, nəticəsi belə olmasın. İndi həmin ailənin övladı olub-olmadığını bilmirəm. Amma adətən belə hallarda istər kişi qadını öldürsün, istər qadın kişini öldürsün, biri dünyasını dəyişir, biri də həbsxanaya düşür və ortada uşaqlar qalır və bir ömür travmatik bir həyat. Ona görə də mütləq maarifləndirmə olmalıdır".

Din xadimi Hacı Mircafər Əyyubov: "İslam dininə əsasən hakimin, məhkəmənin hökmü olmadan kimisə cəzalandırmaq yolverilməzdir. Ümumiyyətlə, terror və terror tipli hərəkətlər İslamda qəbul olunmur. Hətta günahkarı belə heç bir mühakimə olmadan öldürmək İslamda qəbul edilmir.

Qaldı ki, bu məsələdə günahkarın kimliyinə... əlbəttə məsələnin mahiyyəti bilinməlidir. Bəzən insan bu vəziyyətə düşə bilər, qarşı tərəfin hərəkətlərinə görə, bəzən insan insanı öldürmə həddinə düşə bilər, öz nəf-

sani isteklərinin şiddətinə görə. Çox şiddətli bir arzusu olur. Ona çatmaq üçün yeganə maneə qarşı tərəfi gördür, o maneəni aradan qaldırmaq üçün bu cinayətə əl atır. İstənilən halda məhkum edilsə bir əməldir".

SİA məsələ ilə bağlı Qazax rayon Dağkəsəmə kənd sakinlərinin də fikirlərini öyrənib:

Kənd sakini Natella Heydanova: "Biz o ailəni çoxdan tanıyırdıq. Mən, 30 ildir ki, bu kənddə gəlirəm. Qızın anası çox gözəl müəllimdir. Yaxşı atası var. Təbiiyyəti iki bacıdır. Çox rahat ailəlidirlər. Yaxşı insandırlar. Oğlanın anası da cavan yaşında rəhmətə gedib. Oğlan qızın anasına təzyiq göstərmiş, qızın özünü də döydürmüş. Hətta uşaqlarına da əl qaldırmış. Elə hadisə baş verən günü də gəlib qızı döyüb. Oğlanı çox da yaxından tanımırıam. Bir onu bilirdim ki, içki aludəçisidir. Düşünürəm ki, o qızı buna vadar edib".

Kənd sakini Aysel Musayeva: "Ailə bizim qonşumuz olub. Təxmini 13-14 il idi ki evli idilər. Kənd sakinləri deyir ki, evdə tez-tez davaları düşürmüş. Oğlanla qız qızın ailəsi ilə birgə yaşayırdılar. Oğlan da içki içən idi. Amma yaxşı işi var idi. Yəni il gecəsi güclü davaları olub. Nəticədə də hadisə baş verib. Qızın atası da Bakıda imiş. O biri qızının yanına gedibmiş. Oğlan öz atasını da incidirmiş. Qızın atası da özü qızını təslim edib. 2 uşaqları var idi. Heyif".

Kənd sakini Afan Qədiməliyeva: "Oğlanın əsəbləri pozuc idi. Onlar neçə il bundan qabaq ayrılmışdı. Amma 1 ildən sonra yenə barışdılar. Qızın qardaşı olmadığı üçün onun ailəsi ilə birgə qalırdılar. 2 qızları var idi. Qız kişi kimi qız idi. Bütün günü evlərində dava idi. Hadisədən bir neçə gün sonra oğlanın iş yerindən yığırlar ki, "bəş işə niyə gəlməyib?". Atası qızı özü təslim edib".

Ayşən Vəli

Qlobal taxıl böhranı: Dünya çörək imtahanına hazırlaşır?

Çörəyin qiyməti niyə bahalaşdı, səbəblər və çıxış yolu nədir?

2-ci YAZI

Dünya bazarında taxılın bahalaşması bütün ölkələrdə un və çörək məmulatlarının bahalaşmasına səbəb olub. 2021-ci ilin dekabr ayında taxılın tonu 338 dollara qalxıb və illik ifadədə 33 faizdən çox bahalaşma qeydə alınıb. Halbuki 2019-cu ilin sonlarında qiymət hər ton üçün 180 dollar ətrafında deyildi. Yəni, buğdanın qiyməti 1 il 4 ay ərzində 80 faizə qədər qalxıb. Bir çox ölkələrdə çörəyin qiyməti sərbəst buraxılsa da, dövlət nəzarətində saxlanılır və çörək sənayesi dotasiyalarla, vergi və digər rüsumlardan azad edilməklə qiymətin aşağı olması təmin edilir. Azərbaycan da belə ölkələrdəndir. Lakin xammalın bahalaşması səbəbindən yaranan əlavə xərclərin bütün yükünü dövlətin üzərinə qoymaq da normal hal deyil. Bu səbəbdən də dövlət yenə də yaranan əlavə xərcin böyük hissəsini öz üzərinə götürməklə, çörəyin qiymətinin bir qədər (10-15 qəpik) bahalaşmasına imkan verdi.

Çörək niyə və nə qədər bahalaşdı?

Dünya bazarında taxılın qiymətinin bahalaşması təbii olaraq, Azərbaycanda da un və çörək məmulatlarının qiymətinə təsirini göstərməli idi. Çünki ölkəmiz əhalinin tələbatını təşkil edən ərzaq buğdasının təxminən yarısını idxal edir. Bu gün İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Xidməti un və çörək istehsalçıları ilə birlikdə bu məhsulların qiymətlərinin yuxarı hədlərini müəyyənləşdirib.

Xidmətin yaydığı məlumatda

de -
yilir ki, son dövrdə dünyada baş verən iqtisadi proseslərin və COVID-19 pandemiyasının təsirləri, 2021-ci il ərzində dünya bazarlarında ərzaqlıq buğdaya tələbin artması və buğda istehsalçısı olan ölkələrin daxili bazarı qorumaq məqsədilə həyata keçirdiyi müxtəlif proteksionist tədbirlər fonunda ərzaqlıq buğdanın qiyməti kəskin artıb. Əlavə olaraq, ən böyük ərzaqlıq buğda istehsalçısı və Azərbaycana ixrac edilən buğdanın əsas mənbə

bə ölkəsi olan Rusiyanın ötən ilin fevral ayından yüksək ixrac rüsumları tətbiq etməsi səbəbindən ölkəmizə idxal olunun ərzaqlıq buğdanın qiymətində 2019-cu ilə müqayisədə təxminən 58% artım baş verib.

Azərbaycanda ərzaqlıq buğdanın, unun və çörəyin qiyməti tənzimlənən tariflər əsasında deyil, bazar iqtisadiyyatı prinsiplərinə uyğun olaraq tələb-təklif əsasında formalaşır. Ötən il ərzaqlıq buğdanın düny a

üzrə kəskin bahalaşmasının Azərbaycana təsirinin azaldılması məqsədi ilə hökumətin ayırdığı böyük subsidiyalar hesabına buğda və unun qiymətləri real qiymətlərdən aşağı saxlanılıb. Təbii olaraq, subsidiyalar hesabına bu qiymətlərin uzunmüddətli dövrdə liberal iqtisadi tələblərə zidd olaraq qeyri-real səviyyədə saxlanması mümkün deyil.

Nəticədə cari ilin əvvəlindən etibarən ərzaqlıq buğda tədarükü və un istehsalı ilə məşğul olan sahənin iqtisadi və sosial vəziyyəti

vektləri unun qiymətini ərzaqlıq buğdanın hazırkı idxal qiymətinə uyğunlaşdırıb. Satış bazarında qiymət manipulyasiyalarına yol verilməməsi məqsədi ilə preventiv tədbir olaraq, Dövlət Xidməti bir sıra iri ərzaqlıq buğda idxalçıları, həmçinin un və çörək istehsalçıları ilə müzakirələr aparıb və prosesin nəzarətdə saxlanması təmin edilib.

Belə ki, idxal qiymətləri və emal xərcləri nəzərə alınmaqla, hazırda bu məhsula real qiymət formalaşmış, un və çörək istehsalçıları ilə qiymətlərin yuxarı hədləri müəyyənləşdirilib: 50 kq-lıq bir kisə unun topdansatış qiyməti- 35,9 manat müəyyənləşdirilib. Qiyməti 40 qəpik olan 500 qr-lıq ənənəvi (dairəvi) çörəyin perakəndə satış qiyməti- 50 qəpik, qiyməti 50 qəpik olan 650 qr-lıq ənənəvi (dairəvi) çörəyin perakəndə satış qiyməti isə 65 qəpik müəyyənləşdirilib. Müvafiq olaraq çörəyin qiyməti 25-30 faiz bahalaşıb. Lakin son ilyarımda dünya bazarında taxılın qiyməti 80 faizdən çox bahalaşmış.

Hansı ölkədə çörəyin qiyməti necədir?

Qeyd etməliyik ki, çox uzun müddətdir ki, Azərbaycanda çörək və unun qiyməti dövlət dotasiyaları ilə aşağı həddə saxlanılır. Buğda idxalı, çörək istehsal edən müəssisələr bir çox vergi və rüsumlardan azaddır.

Azərbaycan Respublikasının
Medianın İnkişafı Agentliyi

*Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə
“Azad sahibkarlığın və liberal iqtisadiyyatın təşviqi” istiqaməti
çərçivəsində hazırlanıb.*

Bu sektordan dövlət zərərə düşsə də, əhalimizin əsas ərzaq məhsulu olan un və çörəyin qiymətinin aşağı həddə saxlanması təmin edilir. Lakin son illərdə dünya bazasında taxılın qiymətinin durmadan bahalaşması təbii ki, burada çətinliklər yaradacaqdı və bu səbəbdən də çörək və unun qiymətində bir qədər bahalaşma baş verdi. Lakin bu da taxılın bahalaşmasına adekvat deyil, əgər dövlət subsidiya və yardımları olmasa, qiymətlər indikindən azı 2 dəfə baha olmalıdır. Lakin dövlət aztəminatlı əhalini nəzərə alıb, bu sahədə zərərə gedir.

Məlum olduğu kimi, ərzaq məhsulları kiloqramla götürülür. Azərbaycanda hazırda standart zavod çörəyinin kilosu 1 manatdır. Müqayisə üçün qonşu ölkələrdə çörəklərin kiloqram hesabı qiymətinə nəzərə sala (ABŞ dolları ilə);

- Azərbaycan - 0,60
- Qazaxıstan - 0,70
- Gürcüstan - 0,70
- Ermənistan - 0,80
- Ukrayna - 0,80
- Moldova - 0,90
- İran - 1
- Belarus - 1
- Rusiya - 1
- Türkiyə - 1

Əksər ölkələrdə çörəyin qiyməti sərbəst olduğundan qiymətlər təxmini orta rəqəmlə götürüb. Rəqəmlər ötən ilə aiddir və son bahalaşmalar bura daxil deyil.

Göründüyü kimi, ölkəmizdə çörəyin qiyməti baha deyil. Keçmiş Sovet məkanında ən ucuz qiymətlərdən biridir. Bu il əməkhaqqı və pensiyalarda artımların olması bu bahalı kompensasiya edə bilər. Sadəcə, hökumət ərzağın qiymətində əsassız artımların olmamasına çalışmalıdır və çalışır.

Ölkəmizdə çörəklə bağlı əsas problem 10 qəpik baha olması deyil, unun, çörəyin keyfiyyəti ilə bağlıdır. Bəzi çörək zavodları və sexləri çörəyin çəkisi artıq gəlsin deyərək yaxşı bişirmir və bu da çörəkdə göbəkəklərin əmələ gəlməsinə, onun mədə-bağırsaq tərəfindən çətin həzm olunmasına səbəb olur. Bu isə bəzi xəstəliklərə gətirib çıxara bilər. Üstəlik, çörəyə vurulan yeni ultrakimyəvi maya da sağlamlıq üçün zərərli. Bu məsələlərə nəzarət edilməlidir.

Daha bir qəribə məqam ondan ibarətdir ki, 1-ci və 2-ci sort unun qiyməti əla növ undan ucuz olmasına baxmayaraq ölkəmizdə qara çörək ağ çörəkdən baha satılır. Bu paradoksdur. Tam əksinə olmalıdır. Baxmayaraq ki, naməlum səbəbdən mağazalar 1-ci və 2-ci sort un satmır, ancaq əla növ un satır, bunun da qiymətləri çox fərqlidir. Elə əla növ un var ki, kilosu 70 qəpiyə, eləsi var ki 3 manata satılır. Burada fərqi nədən ibarət olduğunu istehlakçı bilmir. Bir çox vətəndaşlar un alıb çörəyi evdə özü bişirir ki, bu halda da həm çörək onlara 2 dəfə daha sərfəli düşür, həm də daha keyfiyyətli çörək yemiş olurlar.

Əlbəttə, taxılın bahalaşması təkcə çörəyin qiymətinə təsir göstərmir. Təbii olaraq, unun və un məmulatlarının qiyməti də artmalıdır, o cümlədən şirniyyatlar, həmçinin heyvandarlıq üçün yemlər, yeməxanalarda xəmir xörəklərinin qiyməti və s.

Vəziyyətdən necə çıxma bilərik?

Problem idxalla bağlı olduğundan və idxaldan asılılığımız 45 faiz civarında olduğundan dünya bazarındakı bahalaşma bizə təsir etməyə bilməzdi. Amma əgər biz taxıl tələbatımızı, xüsusən də ərzaq budçasına olan tələbatımızı özümüz təmin edə bilsəydik, bu bahalaşma tendensiyasından yan keçə bilərdik.

Ona görə də keçən yazımızda qeyd etdiyimiz kimi, taxılçılıq sektoruna diqqət artırılmalıdır. Xüsusən də keyfiyyətli ərzaq buğdağı əkinlərinə.

Hazırda dövlət bu sahəyə dəstək verir, lakin bu sahə aşağı rentabelli olduğundan görünür bu yardımlar da problemi həll etməyə kifayət etmir. Adi bir hesablama aparsaq

bunu aydın görürük. Dövlət hər hektar taxıl sahəsinə 200 manat subsidiya verir. İndi biz şərti olaraq 1 hektar taxıl əkən adi bir fermerin xərclərini hesablayaq;

- Toxum (azı 200 kq) - 100 manat
- Şum - 50 manat
- Mala işi - 25 manat
- Toxumşəpən - 30 manat
- Suvarma azı 2 dəfə olmaqla ümumilikdə - 50 manat
- Gübrə - 70 manat
- Dərman - 30 manat
- Dərmanşəpən texnika - 30 manat
- Kombayn - 50 manat

- Toxumu sahəyə, məhsulu bazaya daşımaq üçün maşın, buğda yığılması üçün kisələr və s xırda xərclər - 65 manat

CƏMI- 500 manat

Buradan dövlətin etdiyi yardımı 200 manatı çıxsaq, xərc 300 manat olur. Azərbaycanda məhsuldarlıq 20 sentner civarındadır. Biz götürək ki, fermer bu 1 hektardan 2 ton məhsul toplayıb. Bunu da topdan kq-ı 30 qəpikdən verir və əldə edir 600 manat. Yəni, fermer bütün bir mövsümü riskli və az rentabelli əkinlə məşğul olur hektardan ən yaxşı halda 300 manat gəlir götürəcəksə, o heç bir halda taxıl əkməkdə maraqlı olmayacaq. Çünki başqa məhsul əkəndə hektardan daha çox gəlir götürə bilər. Deməli, burada dövlət stimullaşdırma üçün fərqli yanaşma qoymalıdır. Fikrimizcə 2 metoddan biri seçilməlidir.

1.Dövlət başqa bir məhsul əkmək istəyə-nə taxıl əkməyi xahiş edir və onun əkmək istədiyi məhsuldan götürəcəyi qədər əkəcəyi taxıl üçün pul ödəyir.

2.Dövlət özü iri taxılçılıq təsərrüfatları yaradır və aqrotexniki imkanları ilə daha peşəkar şəkildə bu işlə məşğul olur.

İstənilən halda taxılçılıq həm ərzaq təhlükəsizliyi cəhətdən, həm də milli təhlükəsizlik cəhətdən çox strateji sahədir. Bu sahənin inkişafı üçün bütün mümkün işlər görülməlidir. Çünki hesabat və proqnozlara görə qarşıdan qlobal quraqlıq, su böhranı, ərzaq qıtlığı gəlir. Bu baş verdikcə ərzaq və gündəlik tələbat mallarında idxaldan asılı olan ölkələr çox ağır vəziyyətə düşəcəklər. Azərbaycanın belə çətin vəziyyətə düşməməsi üçün hər cür potensial və perspektiv imkanlar var. Ona görə də, fikrimizcə, aqrar sektorda sürətli inkişaf üçün xüsusi dövlət proqramı hazırlanmalı, qısa müddətdə strateji vacib sahələrdə ciddi nəticələr əldə olunmalıdır.

Bu məqsədlə, 50 milyard dollardan artıq olan strateji valyuta rezervlərimizdən bir hissəsini sərf etmək olar. Bu ehtiyatların uzunmüddətli qoyulmayan kiçik bir hissəsini- cəmi 2-3 milyard dollarını ölkəyə gətirib real iqtisadiyyata invest etməklə qısa vaxtda ciddi nəticələr ldə edilər, həm də hazırda 1 faiz gəlirliliklə "yatan" həmin vəsaitlər ölkəmizə buna nisbətən daha çox gəlir verə bilər.

Son nəticədə regionlarda iqtisadi canlanma yaranar, ÜDM çoxalar, məşğulluq problemi həl olunar, dövlət büdcəsinin gəlirləri artar, idxaldan asılılıq ləğv olunar və ölkədən valyuta çıxışı azalar.

Taxılçılıq üçün respublikanın münbit torpaqları az deyil. Azad olunmuş ərazilərdə də taxılçılığın böyük ənənəsi var. Əgər bu sahəyə ciddi diqqət yetirilsə yaxın illərdə Azərbaycan taxıl idxalından azad ola bilər.

Elçin Bayramlı

Azərbaycan dilindən, dinindən asılı olmayaraq, hər kəs üçün doğma vətəndir

"Bu gün ölkəmiz haqlı olaraq dünyada konfessiyalararası və mədəniyyətlərarası dialoq məkanı kimi tanınır. Sivilizasiyaların qovşağında yerləşən Azərbaycan dilindən, dinindən, etnik mənsubiyyətindən asılı olmayaraq, hər kəs üçün doğma vətəndir. Məmnuniyyət hissi ilə vurğulamaq istəyirəm ki, ölkəmizdə yaşayan müxtəlif xalqların və dinlərin nümayəndələri, o cümlədən pravoslav etiqadlı həmvətənlərimiz ictimai-siyasi həyatın bütün sahələrində yaxından iştirak edərək vətəndaşlıq borcunu layiqincə yerinə yetirir, ümumi evimiz Azərbaycanın çiçəklənməsi və tərəqqisi naminə qüvvə və bacarıqlarını əsirgəmir". Bu fikirləri Prezident İlham Əliyev İsa Peyğəmbərin mübarək mövludu - Milad bayramı münasibətilə Azərbaycanın bütün xristian icmasını təbrikində bildirib.

Məlumdur ki, Azərbaycanın pravoslav xristian icması Milad bayramını hər il təntənə ilə qeyd edir. Təsədüfi deyil ki, Qafqazda ilk xristian məbədləri məhz ölkəmizin ərazisində yaranıb. Ölkədə bir neçə pravoslav kilsəsi fəaliyyət göstərir. Bu gün qətiyyətlə deyə bilərik ki, dünya dövlətləri Azərbaycanın bu sahədə öz təcrübəsini yaymasında maraqlıdır. Belə ki, Azərbaycan yüksək dəyərlərə sahib olan multikultural cəmiyyətdir və təsadüfi deyil ki, Azərbaycan əhalisinin 96 faizinin müsəlman olmasına baxmayaraq, xristianlar, yəhudilər, ümumiyyətlə, bütün dini konfessiyaların nümayəndələri sülh və əmin-amanlıq şəraitində birgə yaşayırlar. Bu gün Azərbaycanda xristianlığın ayrı-ayrı cərəyanlarının icmaları sərbəst şəkildə fəaliyyət göstərir və 7 sinaqoq, 4 gürcü kilsəsi də fəaliyyətdədir. Bütün dünya ölkələri bu mühitə maraqla göstərməsi də məhz mövcud mühitədən qaynaqlanır. Xalqımızın tarixi keçmişindən qalan tolerantlıq və multikulturalizm prinsipləri ölkəmizin qanunvericiliyində də öz əksini tapıb.

QƏBUL EDİLƏN BİR ÇOX QANUNLARDAN AZƏRBAYCANDA YAŞAYAN BÜTÜN MİLLİ AZLIQLARIN MƏDƏNİ KİMLİYİNƏ TƏMİNAT VERİLİB

Xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin siyasi iradəsi nəticəsində Azərbaycan tarixən sahib olduğu tolerantlıq və multikulturalizm ənənələrini hüquqi və siyasi müstəvidə yenidən bərpa etdi. Ulu Öndər Heydər Əliyev Azərbaycanın gələcək uğurlu inkişafı üçün dəqiq ideoloji hədəf seçdi və öz uzaqgörən, müdrik siyasəti ilə əsrlər boyu formalaşan çoxmədəniyyətlik ənənəsini inkişaf etdirərək onu keyfiyyətə yeni mərhələyə qaldırdı. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin təşəbbüsü və göstərişi ilə milli azlıqların ədəbiyyat, mədəniyyət, dil, tarix, adət-ənənələrinin qorunub saxlanmasına, inkişaf etdirilməsinə qanuni zəmin yaradıldı, qəbul edilən bir çox qanunlarda Azərbaycan

ərazisində yaşayan bütün milli azlıqların mədəni kimliyinə təminat verildi. Ulu Öndər Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan xalqının multikultural ənənələrinin qorunması sahəsində həyata keçirilən siyasi istiqamət hazırda Prezident İlham Əliyev tərəfindən davam və inkişaf etdirilir. Azərbaycanın multikulturalizm dəyərlərinə sahib olması, onu təşviq etməsi aparıcı beynəlxalq təşkilatlar və dünya birliyi tərəfindən yüksək dəyərləndirilir. Müasir gərgin beynəlxalq şəraitdə Azərbaycanda Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzinin yaradılması, praktiki, elmi,

təbliğati və təşviqati istiqamətdə fəaliyyət göstərməsi xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Milli mənəvi dəyərlər, azərbaycançılıq, milli, dini dözümlülük, tolerantlıq sosial-iqtisadi inkişaf və dövlətin öz siyasi xəttinə güvənməsi davamlı inkişafın və uğurların əsas amilləridir. Əhalisinin əksəriyyəti müsəlman olan Azərbaycanda müsəlmanlar, pravoslavlar, katoliklər, protestantlar, yəhudilər daxil olmaqla, müxtəlif etnik və dini qruplar əsrlərdir sülh, qardaşlıq, qarşılıqlı hörmət şəraitində yaşayırlar. Burada etnik və dini qruplar arasında hər zaman güclü əlaqələr olub.

Azərbaycan müstəqillik əldə etdikdən sonra buradakı yəhudi icmaları daha da fəallaşmış, beynəlxalq yəhudi təşkilatları ilə əlaqələrini möhkəmlətməmiş, öz dini məktəblərini - iyeşivalarını, mədəniyyət mərkəzlərini, cəmiyyətlərini, klublarını, qəzetlərini yaratmışlar. Soxnut yəhudi agentliyi, Coynt və Vaad-l-Hetzola yəhudi komitələri Azərbaycandakı yəhudi diasporu arasında yəhudi ənənələrini qoruyub saxlamaq, sinaqoqlara yardım göstərmək və müxtəlif mədəniyyət tədbirləri keçirməklə məşğuldur. Azərbaycan 2 min ildir yəhudi icması üçün təhlükəsiz sığınacaq və vətəndir. Hazırda Azərbaycanda 7 sinaqoq fəaliyyət göstərir. Bildiyimiz kimi, hər il Qubadakı Qırmızı qəsəbədə yaşayan dağ yəhudiləri Roş-xa-Şana bayramını əmin-aman şəraitdə qeyd edirlər. Yəhudi təqviminə görə Yəni ilin başlanğıcı sayılan bu bayram günündə qəsəbə sakinləri sinaqoqa gedərək dualar oxuyur, ehtiyacı olanlara əl tutur, bayram süfrəsi arxasında top-

laşaraq Tanrıdan günahlarının bağışlanmasını diləyirlər. Roş-xa-Şana bayramı dünyanın müxtəlif məkanlarında yaşayan bütün yəhudilər təntənəli şəkildə keçirir. Həqiqətən də, Azərbaycan istər ölkə səviyyəsində, istərsə də beynəlxalq səviyyədə dinlərarası və çoxmədəniyyətli harmoniyanın inkişafına təkan verir və bu nailiyyətin davamlı olması üçün tədbirlər həyata keçirir.

TOLERANTLIQ MÜHİTİ DÖVLƏT-DİN KONSEPSİYASINA UYGUN DAHA DA MÖHKƏMLƏNİB

Dövlət başçısının təbrikində min illərdir Azərbaycanda ayrı-ayrı xalqların və dinlərin mənsublarının qarşılıqlı hörmət və etimad mühitində, sülh və əmin-amanlıq şəraitində yaşadıkları bildirilir. Çoxəsrlik tolerantlıq ənənələrinin mövcud olduğu cəmiyyətimizdə etnik-mədəni müxtəlifliyin, dini-mənəvi irsin və multikultural dəyərlərin qorunub saxlanılması və daha da inkişaf etdirilməsi həyata keçirilən dövlət siyasətinin başlıca məqsədlərindən biri kimi diqqətə çəkilir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin çıxışlarının birində vurğuladığı kimi, "Azərbaycanda uğurlu inkişafın, sabitliyin bərqərar olması istiqamətində atılmış bütün addımların arxasında dini və milli dözümlülük, tolerantlıq və multikultural dəyərlər dayanır".

Azərbaycandakı multikulturalizm mühiti müxtəlif xalqların və etnik qrupların dilinin, dininin və ümumilikdə mənəvi mədəniyyətinin inkişafına geniş imkanlar yaradır. Tolerantlıq mühiti dövlət-din konsepsiyasına uyğun daha da möhkəmlənib. Fərqli dini konfessiyaların nümayəndələri hər zaman Azərbaycan xalqı ilə həmrəy olub, ən çətin anlarda belə bunu əməli fəaliyyətdə sübut ediblər. Bu gün ölkəmizdə müxtəlif dinlərin nümayəndələrinin sülh, əmin-amanlıq şəraitində yaşaması fikirlərimizi əsaslandırır. Dövlət başçısı İlham Əliyevin bəyan etdiyi kimi, multikulturalizm ənənələri və tolerantlıq Azərbaycan xalqının həyat tərzini, mənəvi-əxlaqi dəyərlərini, Azərbaycan Respublikasının siyasətidir.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

"Ümumiyyətlə, Ermənistan mətbuatının Azərbaycanla bağlı həqiqətləri təhrifə uğramış şəkildə yayımlamasını təbii qarşılamalıyıq. Çünki bu ölkə müharibədə Azərbaycana uduzdu. Təbii ki, haqq və ədalət Azərbaycan tərəfində idi. Bütün müharibə qaydalarına uyaraq biz işğalçıları 28 il sonra öz tarixi və əzəli torpaqlarımızdan çıxardıq. Ümumiyyətlə bütün sahələrdə Azərbaycan Ermənistandan xeyli irəlidir. Ermənistan hər sahədə qarşımızda ududur. Ən əsası isə Ermənistan müharibədə uduzdu". Bunu SİA-ya açıqlamasında Jurnalist Ekspert Mərkəzi İctimai Birliyinin sədri Ceyhun Musaoğlu deyib.

Jurnalist bildirib ki, 28 il işğalda saxladıkları torpaqları azad etdik. Bununla da erməni mifi məhv edildi. Böyük Ermənistan xülyası yerlə bir edildi. Artıq böyük Ermənistan ifadəsi tarixdən silindi. Azərbaycan müharibədən sonra Ermənistana dedi, əlini mənə ver ki, regionda normal münasibətlər qurulsun. Bu gün də Azərbaycan öz sülh əlini Ermənistana uzadır. Ermənistan bunu qəbul etsə,

regionda normal bir dövlətə çevrilə bilər. Çünki Ermənistanda cəmiyyət xaos içindədir. Təəvvür edin ki, müharibədən məğlub ayrılan sərkərdə səssərməyə xalq tərəfindən yenidən seçilir. Bu Ermənistan cəmiyyətinin çaşqınlıq içində olduğunu göstərir. Onlar nə edəcəklərini bilmirlər. Axırda noldu? Biz onların bu xülyasını darmadağın etdik.

Ceyhun Musaoğlu bu barədə fikirlərini belə izah edib: "Buna görə də Ermənistan mətbuatının Azərbaycan həqiqətlərini gerçəyə uyğun olmayan şəkildə çətdirməsi olduqca təbiidir. Onlar məğlubiyyətlərindən yandıqları üçün belə edirlər. Ancaq Ermənistan mətbuatının yaydığı dezinformasiyalar dünyada öz qarşılığını tapa bilmir. Çünki müharibə zamanı və müharibədən sonrakı dövrdə cənab Prezidentin verdiyi müsahibələr, beynəlxalq təşkilatların keçirdiyi forumlarda səsləndirdiyi fikirlər, müharibədən sonrakı vəziyyətə açıq və səmimi münasibəti fo-

"Şuşa Azərbaycanın siyasi həyatında öz rolunu göstərən bir şəhərdir"

"Azərbaycan dövlətinin başçısı cənab İlham Əliyev 2022-ci ili "Şuşa ili" elan etdi. Azərbaycan 2020-ci ilin 44 günlük Vətən müharibəsinin qalibidir.

Azərbaycan ordusu Ermənistan ordusunu darmadağın etməklə 30 il düşmən işğalı altında olan torpaqları azad etdi və Azərbaycanın üçrəngli bayrağı həmin torpaqlarda qürurla dalğalanır". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında deputat Anar İsgəndərov deyib.

Onun sözlərinə görə, azad edilən torpaqlardan biri də Azərbaycan tarixində həmişə ehtiramla qeyd olunan, yad olunan Şuşa şəhəridir: "Məlumdur ki, Qarabağ xanlığının bünövrəsini qoyan Pənahəli xan 1752-ci ildə Şuşa qalasının əsasını qoymuş və bütün tarix boyu Şuşa Azərbaycanın mədəniyyət mərkəzi, Qarabağ xanlığının siyasi mərkəzi olmuş, tarixin sonrakı məqamlarında da bu və ya digər formada dövlətin həm siyasi, həm də mədəni həyatında xüsusi rol oynayıb. Heç də təsadüfi deyil ki, 44 günlük müharibə dövründə Şuşanın azad olunması Azərbaycan tarixində xüsusi bir səhifədir. İşğalçı qüvvəni bu ərazidən qovmaqla Azərbaycan əsgəri bir daha bütün dünyaya sübut etdi ki, Şuşa Azərbaycan xalqı üçün müqəddəsdir. Bu mənada da bu gün Qarabağda quruculuq işləri gedir. Bu quruculuq işləri işğaldan azad olunan ərazilərdə gecə-gündüz gedir. Füzuli Hava Limanının işə salınması, Zəngilanda "Ağillı kənd", "Ağillı şəhər" layihələri və s. bütün bunlar onu göstərir ki, ermənilərlə silahlı olan müqavimət bitib, amma Qarabağda olan quruculuq işləri bu gün uğurla davam etdirilir".

Deputat sözlərinə davam edərək həmçinin qeyd edib ki, Sovet dönmində belə Kəlbəcərlə və ayrı-ayrı bölgələrlə bağlı nə qədər çətinlik vadsa, bu gün həmin çətinliklər aradan qaldırılır: "Bu mənada bu gün Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun hər yerində quruculuq işləri gedir. Bu gün Şuşanın azad olunması, düşmənin Şuşanı geri alması üçün cəhdləri və bu cəhdlərin uğursuz olması da onu göstərir ki, həqiqətən də bu müharibədə, mübarizədə Şuşanın rolu böyükdür. Qısa müddət ərzində Şuşada olan quruculuq və işlər onu göstərir ki, 2022-ci ildə dövlətin Şuşa ilə bağlı hansı planları varsa, bu istiqamətdə uğurlu işlər gedir və Şuşa sözün həqiqi mənasında Azərbaycan mədəniyyətinin beşiği olduğu kimi Azərbaycanın siyasi həyatında da öz rolunu göstərən bir şəhərdir. Bu şəhər həm də ermənilərə gözdağıdır. Ermənistanın keçmiş dövlət başçıları, keçmiş müdafiə nazirlərinin hər biri üçün Şuşa böyük bir dərdədir. Onlar ağillarına getirə bilmirdilər ki, 1992-ci ilin mayın 8-də Şuşanı işğal edən bu qüvvələr bir gün Şuşanı qoyub qaçmağa məcbur olacaqlar. Bu mənada fikirləşirəm ki, Qarabağ ilə bağlı, Şuşa ilə bağlı tarixçilərin üzərinə böyük məsuliyyət düşür. Onlar bu tarixlə bağlı kölgədə qalan, dövrə cəlb edilməyən mənbələri də dövrə cəlb etməklə bütün dünyaya göstərməlidir ki, Şuşa birmənalı olaraq Azərbaycan şəhəridir və Qarabağa köç edən, gələn ermənilərin Şuşa ilə heç bir əlaqəsi yoxdur".

Arzu Qurbanzadə

"Sosial şəbəkələrdəki yalançı xəbərlərin qarşısı alınmalıdır"

nunda Ermənistan mətbuatının yaydığı informasiya heç dərəcədə balıq belə deyil. Azərbaycan mətbuatı isə Ermənistan mətbuatının dezinformasiyasının qarşısını almaq üçün yalnız doğru informasiyaları yazıb paylaşmalıdır. Eyni zamanda mətbuat orqanlarımız sosial şəbəkələrə uduzmamalıdır. Düşmən tərəfi dezinformasiyaları daha çox sosial şəbəkədə paylaşılan informasiyalardan götürürlər. Çünki heç bir ciddi mətbuat orqanında dezinformasiyalara yol verilmir. Hələki dövlət əhəmiyyətli, hərbi əhəmiyyətli informasiyalarda hər şey olduğu kimi şəffaf çatdırılır. Ancaq sosial şəbəkədə bəzi tərəflərindən yalançı iddialar vəziyyəti çıxılmaz edir. Sosial şəbəkələrdəki yalançı vətənpərvərliyin, yalançı xəbərlərin qarşısı alınmalıdır. Bu edilməlidir ki, oradakı yalan xəbərlər düşməne sızdırılmasın və düşmən onlardan sui-istifadə edə bilməsin".

Turqay Musayev

Belə görünür ki, ermənilərin türklərsiz işi aşmayacaq...

Əcəb şeymiş...bu yandan az qala dünya qarşısında "ah-nalə" çəkirlər ki, Azərbaycan tərəfi bizim filan qədər hərbcimizi əsir kimi öz türməsinə saxlayır. Bu yandan da Azərbaycanın humanistlik göstərib geri qaytarıqları hərbi əsirləri İrəvana çatır-çatmaz qan-dallayıb basırırlar içəri.

Özü də qandalladıqları hər bir qaytarılmış erməni əsirinə bir maddə oxuyurlar. Belə ki, ermənilərin İstintaq Komitəsi kiminə fərari, kiminə də ki, nə bilim, döyüş vəzifəsini və ya hərbi xidmət keçmə qaydalarını pozma maddəsi ilə iş açır. Ermənistan qaytarılan ermənilər də, dilə gətirməsələr də, amma baxışlarından elə bil, qaytarılmaqlarına görə peşimanlıq çəkdiqləri açıq sezilir.

...Yaxşı, deyək ki, qaytarılan hərbi əsirlərlə bağlı məsələ bəlli, yeni deyək ki, heç bir əsas olmasa da, onlar bizim erməni əsirlərindən "agent" hazırladıqlarımızdan şübhələnirlər(?).

Bəs onda bu gün ermənilər öz ölkələrində qarşılaşdıqları bütün problem və çatışmazlıqları bizim və ya türklərin adına yazmaqda məqsədləri nədir? Doğrudan da, ecəb şeymiş...

Odur, o gün ermənilərin iqtisadi idarəsinin səlahiyyətli rəhbəri var... Vahan Kerobyan yenə də nalə çəkir ki, bu gün bizim idarəedənlər əlbir olub nə qədər dartsaq da, ölkədəki inflyasiyanı cilovlaya bilmirik ki, bilmirik. Soruşanda ki, niyə, məlum olub ki, Türkiyə mallarının Ermənistanı idxalına qoyulan qadağa ölkədə inflyasiyaya ciddi təsir göstərir. Amma deyim ki, ermənilər burada da özlərini o yerə qoymaq istəmirlər.

Məsələn, yenə də o gün ermənilərin həmin iqtisadi idarə rəsmisi açıqlama verərək bildirib ki, son bir ildə Türkiyə mallarının idxalına qoyulan qadağa ölkə və bu ölkədə yaşayanlara müsbətdən qat-qat çox, mənfi təsir göstərib. Belə ki, onun dediyinə görə, Türkiyə mallarının idxalı zamanı ölkənin yüngül sənaye, tikinti və mebel istehsalı, eləcə də aqrar sahələrdə müsbət irəliləyişlər qeydə alınıb.

Bununla yanaşı, Türkiyə mallarına qoyulan qadağa ölkədə inflyasiyaya da əhəmiyyətli təsir göstərib ki, bu, xüsusilə bir sıra istehlak malları baxımından özünü büruzə verib. İnanın ki, bunu "yaradıcı", Ermənistanı yaxın zamanlarda Cənubi Qafqazın İsraili edəcək bir xalqın səlahiyyətli nümayəndəsi etiraf edir.

Yaxşı, dediyimiz kimi, Azərbaycanın humanistlik göstərib ermənilərə qaytarıdığı hərbi əsirlərlə bağlı sizin xoflu niyyətiniz bəlli. Yeni siz bizim türmələrdə "yeyib-şişən" ermənilərin sonrakı əməllərindən "ehtiyatlanıb" İrəvana çatır-çatmaz onları qandallayırırsınız. Bu, öz işiniz...

Bəs, onda sual olunur, bu gün ölkədən imkan tapıb qaça bilməyən milyon yarımlıq erməni heç olmasa, infilyasiyadan qorumaqda sizə mane olan nədir? Belə görünür ki, yenə də, türklərsiz işiniz aşmayacaq. Yoxsa, ötən ilin sonlarında, dəqiq desək, dekabrın 30-da Ermənistanın İqtisadiyyat Nazirliyi türk mallarının idxalını əvəz edəcək istehsal sahələri yaradan yerli sahibkarlara "Türkiyə mallarının idxalına qadağanı uzatmamaq" barədə yazılı müraciət etməzdi.

Qeyd edilməlidir ki, erməni səlahiyyətləri burada da öz etirafını gizlədə bilməyiblər. Yoxsa, onların İqtisadiyyat Nazirliyi "...bizim iş adamları tərəfindən türk mallarının idxalına qoyulan qadağanın aradan qaldırılması ilə bağlı çoxlu müraciətlər və xahişlər olub" səpkili bir açıqlama ilə çıxış etməzdi.

Ağasəf Babayev

Yeni binalarda "kupça" məsələsi niyə tam həllini tapmır?

“Binalara kupça adlandırılan sənədlərin verilməsindəki ləngimələr əsasən bürokratik əngəllərlə bağlıdır. Düzdür, bu son illər ərzində müsbət mənada dəyişikliklərin olduğu sahədir. Amma yenə də biz görürük ki, yeni tikili binaların sənədləşməsi məsələləri müəyyən qədər ləngimə ilə həyata keçirilir”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında iqtisadçı Elşad Məmmədov deyib.

Onun sözlərinə görə, bununla yanaşı bir məsələ də var ki, planlaşdırma nöqtəyi-nəzərdən ciddi problemlər var: "Bugün həmin binaların sənədləşməsi heç də problemlərin həlli demək deyil. Çünki binaların tikinti üslubu, onların şəhərin arxitekturasına təsiri məsələləri çox önəmlidir".

Elşad Məmmədov sözlərinə belə davam edib: "Uzun illər ərzində şəhər təsərrüfatı bununla bağlı problemlərlə üzləşəcək. Bir məqamı da unutmayaq ki, həmin o sənədləşmənin yekunlaşması faktiki olaraq artıq mülkiyyət hüququnun verilməsi nöqtəyi-nəzərdən həmin binalarda mənzillərin sahiblərinə böyük imkanlar açacaq ki, onlar artıq o mənzillərə tam şəkildə sahib olacaq. Sonra şəhərin arxitekturası ilə bağlı hansısa məsələlər ortaya çıxdıqda demək olar ki, məsələlərin hansı istiqamətdə həlli üçün dövlətin imkanları məhdudlaşacaq. Amma digər tərəfdən artıq binalar mövcuddursa onların sənədləşməsinin ləngiməsi də problemdən çıxış yolu hesab oluna bilməz. Ona görə də artıq binalar mövcuddursa, onlar müvafiq standartlara uyğundursa onların sənədləşməsindəki ləngimələr sosial narazılıqlara səbəb ola bilər və digər tərəfdən də sözsüz ki, onların tikintisinə icazələr verilibsə məsuliyyət vətəndaşlarda həmin mənzilləri əldə edən vətəndaşlarda olmamalıdır. Ona görə də burada düşünürəm ki, kifayət qədər problem olan məsələdən söhbət gedir və sözsüz ki, dövlət bir tərəfdən bu sənədləşmənin, ləngiməsini aradan qaldırmalıdırsa, digər tərəfdən də heç olmasa bundan sonra yeni tikilən binalarda müvafiq şəhərsalma ilə bağlı şəhər təsərrüfatının planlaşdırılması ilə bağlı standartlara və beynəlxalq normativlərə effektiv şəkildə əməl olunmalıdır".

Ayşən Vəli

Elektrik mühərrikli avtomobillərə niyə tələbat artır?

“Elektrik mühərriki ilə işləyən avtomobillərə üstünlük verilməsi və bunun səbəblərinə gəldikdə burada bir neçə amili göstərmək olar”. Bu sözləri SİA-ya verdiyi açıqlamasında iqtisadçı-ekspert Eldəniz Əmirov deyib.

O, qeyd edib ki, bunları qruplaşdırdıqda əsas iki istiqamətdə formalaşdırmaq olar. "Bunlardan birincisi ekoloji cəhətdən daha təmiz, ətraf mühiti çirkləndirməyən, ekologiyaya üçün daha sərfəli olan yanşmaların tətbiqidir. Təsəvvür edin ki, 1997-ci ildə Yaponiyanın Kioto şəhərində Kioto protokolu imzalanmışdı. Hələ o zamanlarda dünyanın aparıcı ölkələri havada olan karbon qazının azaldılması, daxili yanma mühərriklərindən istifadə, zərərli tullantıların həcmi azaldılması və s. kimi bir sıra öhdəliklər götürülmüş, sənayedə müəyyən inqilablar etmək üçün zərərli tullantıların qarşısının azaldılması kimi məqsədlər qarşıya qoyulmuşdur. Lakin 8 il müddətində burada ciddi bir addım atılmamış, təxminən 2005-ci ildən sonra müəyyən standartlar daha sürətlə inkişaf etməyə başlamış və bugünkü avtostandartlar da məhz o dönmədən qaynaqlanan proseslərin nəticəsidir. Bu gün bu proseslər ardıcıl olaraq inkişaf edərək artıq daxili yanma mühərriklərinə üstünlük verilməsi dünyanın aparıcı ölkələrində vüsət almışdır.

Qeyd etdiyim kimi əsas məqsəd atmosfərə zərərli tullantıların atılmasının qarşısının alınması idi. Digər bir səbəb

İQTİSADÇI-EKSPERT AÇIQLADI

isə iqtisadi məsələlərdir. Bilirlik ki, iqtisadi yanşmalar ən strateji məsələdir, yeni ekoloji yanşmadan daha üst səviyyədə duran maddi maraqlar dünyada ölkələrin, şirkətlərin və kooperasiyaların öz strategiyasını formalaşdırarkən iqtisadi maraqlar çox üst səviyyədə dayanır. Hazırda neft qiymətlərinin yüksək olması nəticə etibarilə daxiliyanma mühərriklərindən imtina edilərək elektrik mühərriklərinə üstünlüyün verilməsinə gətirib çıxarmışdır. Bunun daha ucuz başa gəlməsi və iqtisadi cəhətdən daha mənfəətli olması üçün elmi araşdırmalar davam edir.

Mövcud elmi yanşmaların nəticələri hazırda avtomobil sənayesində tətbiq edilir və günü-gündən də bu istiqamətdə yeniliklər əldə olunur, beləliklə genişlənmənin şahidi oluruq. Nəticə etibarilə hər ölkənin özünəməxsus strategiyası var ki, hər biri öz qarşısına 5, 10, 15 il kimi bir zamanlar qoymuşdur ki, həmin illər ərzində avtomobil parkının müəyyən hissəsi tədricən daxiliyanma mühərriklərindən qurtaraq elektrikle işləyən avtomobillərin təşkil etməsi hədəflənir. Hazırda neft qiymətlərinin də yuxarı səviyyədə olması məhz bu məsələni daha da aktivləşdirir. Bilirlik ki, neftin qiymətindən asılı olaraq benzinin qiymətini formalaşdırırıq, daxiliyanma mühərrikləri benzinlə işləyir. Bu da baha başa gəlir, xərclər çoxdur. Başqa sözlə desək karbohidrogen ehtiyatlarının qiymətinin yuxarı səviyyədə olması, alternativ enerjiyə üstünlük verənlərin fəaliyyətini stimullaşdırır.

Əgər bu gün neftin qiyməti 15-20 dollara düşsə düşünürəm ki, bu, mühərrikli işləyən avtomobillərin istehsal sürətini azaltmış olacaqdır. Çünki artıq burada iqtisadi maraq yox olacaq, ekoloji maraq qalacaq. Lakin həm ekologiyanın qorunması, eyni zamanda neftin baha olması, həm iqtisadi, həm də ekoloji olaraq bu istiqamətdə daha ciddi addımların atılmasını tələb edir".

Rüqəyya Orucova

Coxəsrlilik tarixi boyunca təkəcə enerji, nəqliyyat dəhlizi kimi deyil, həm də mədəniyyətlərin dialoqunda öz sözünü əməli fəaliyyəti ilə yerinə yetirən, nadir ölkə kimi tanınan Azərbaycanı dünyaya siyasi, iqtisadi, hərbi qüdrəti ilə seçilən dövlət kimi təqdim edən Prezident İlham Əliyevin milli-mənəvi sərvətlərimizin qorunmasındakı xidmətləri də misilsizdir. Dövlət başçımızın insani dəyərlərdən qaynaqlanan multikulturalizmin, toleranlığın təbliğindəki səyləri bəşəri dəyərlərə hörmətdən, Vətənə bağlılıqdan irəli gəlir. Milli-mənəvi sərvətlərimizin, adət-ənənələrimizin, tariximizin, mədəni dəyərlərimizin dünyada təbliğində, muğamlarımızın tanındılmasında səyini əsirgəməyən Birinci vitse-prezident, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO və İCESCO-nun xoş məramlı səfiri, Mehriban xanım Əliyevanın xidmətlərinin yüksək qiymətləndirilməsinin əsasında da milli-mənəvi dəyərlərimizə sadiqlik dayanır. Ağdam Muğam Mərkəzinin açılışında "Bir daha demək istəyirəm ki, muğam bizim milli sənətimizdir. Muğam həm ədəbiyyatdır, həm musiqidir, həm də Azərbaycan dilinin saflığını qoruyan sənətdir" söyləyən Prezident İlham Əliyev onu da vurğulamışdır ki, bizim incəsənətimizin ənənəvi növləri, o cümlədən muğam sənəti bu sahədə xüsusi rol oynayır. Milli irsimizin təbliğinə qayğı göstərən Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə həyata keçirilən layihələrin təkəcə bu gün üçün deyil, gələcək naminə görülən misilsiz xidmət kimi dəyərləndirilməsi "UNESCO-nun bayraqları" adlandırılan, özünüifadənin ən inanılmış nümunəsi olan "Musiqinin dili ilə danışmaq" ənənəsini layihələrində yaşayan, Azərbaycanın qeyri-maddi mədəni irsinin qorunması istiqamətində görülən işlərin müəllifi Mehriban xanım Əliyevanın muğamın yaşanması və təbliğindəki rolu əvəzənilməzdir.

Bu günlərdə Xocavənd rayonunun Hadrut qəsəbəsindəki hərbi hissənin açılışında iştirak edən Prezident, Silahlı Qüvvələrin Müzəffər Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin sonradan Şuşaya səfəri zamanı söylədiyi dəyərli fikirlərin əsasında da milli-mənəvi dəyərlərimizə bağlılıq dayanır. Hadrutda yeni açılan hərbi hissədə görüş keçirən Prezident İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və oğulları Heydər Əliyev burada yaradılan şəraitlə tanış olmuş, taktiki təlim-məşqlərini izləmişlər.

Mərasimdə ordu quruculuğu sahəsində aparılan islahatlardan, hərbiçilərin xidmət şəraitinin yaxşılaşdırılmasından, məişət-mənzil problemlərinin həlli ilə bağlı görülən işlərdən bəhs edən Prezident İlham Əliyev əsgərlərimizin peşəkarlığını, fiziki gücünü, mənəvi hazırlığını, vətənpərvərliyini, fədakarlığını bu şərəfli Qələbəmizə nail olmağın başlıca şərti

Bundan sonra Qarabağda Azərbaycan muğamı əbədi səslənəcək

Siyasi, iqtisadi, hərbi qüdrəti ilə seçilən ölkəmizin qəhrəmanlıq tarixinə Zəfər salnaməsini yazan dövlət başçımızın milli-mənəvi dəyərlərimizin qorunmasındakı xidmətləri də misilsizdir

adlandırdı.

"Dünyanın aparıcı ölkələrinin ali hərbi məktəblərində Şuşa əməliyyatı haqqında indi müzakirələr gedir, təhlillər aparılır və bir çoxları, xüsusilə Şuşada olmuş insanlar inana bilmirlər ki, Azərbaycanın qəhrəman övladları yüngül silahlarla qayalara dirmaşaraq bizim mədəniyyət paytaxtımız olan, Qarabağın tacı olan Şuşanı işğalçılardan azad etdilər" söyləyən Ali Baş Komandan 44 gün davam edən İkinci Qarabağ müharibəsində birlik və həmrəylik göstərən, ad günündə də ona xoş arzularını çatdıran Azərbaycan xalqına təşəkkürünü bildirdi: "Bu dəstək mənə güc verir. Bu dəstək iradəmi möhkəmləndirir. Bu dəstək nəticəsində biz hamımız - bütün Azərbaycan xalqı böyük tarixi uğurlara imza atmışıq." Ali Baş Komandanın dəfələrlə vurğuladığı kimi, xalqımıza Qələbə sevincini qazandıran Vətənə bağlılığımız, milli ruhumuzun tükənməzliyi, birlik və həmrəyliyimiz oldu. Məhz bu

birlik, milli ruhumuz sayəsində düşməni, erməniyə məhv etdik. Arzulanan gün gəldi. Şəhidlərimizin qanı, əsgərlərimizin rəşadəti sayəsində Azərbaycan bayrağı işğal edilmiş torpaqlarda, o cümlədən Şuşada dalğalanır. Bir amal, ideya naminə birləşən xalqımız istədiyinə nail oldu. 30 il torpaq həsrəti çəkən insanlar artıq işğaldan azad olunan Qarabağdadır, Zəngəzurdadır. "50 illiyimi Qarabağda - Ağcabədidə keçirdim, 60 illiyimi isə Qarabağda - bu dəfə Şuşada keçirirəm. Bu iki tarix arasında bir canlı bağlantı var" söyləyən Prezident İlham Əliyev Şuşaya bir ildə reallaşan yeddinci səfərini tarixi hadisə adlandırdı.

Şuşada müxtəlif tədbirlərin keçirilməsi isə Azərbaycan mədəniyyətinə göstərilən qayğı idi. Şuşanın işğaldan azad olunması ilə ata vəsiyyətini yerinə yetirdiyini "Mən bu gün ulu öndər Heydər Əliyevin məzarını ziyarət etdim, onun ruhu qarşısında baş əydim. Üreyimdə de-

dim, xoşbəxt adamam ki, ata vəsiyyətini yerinə yetirdim. Şuşanı azad etdik! Bu, böyük Qələbədir!" sözləri ilə ifadə edən Prezident İlham Əliyev doğma torpaqda yaşamaq sevincini də atası ilə bölüşdü: "Bu gün bir şeyə kədərlənirəm ki, atam bu günü görə bilməyib. Ancaq bilirəm ki, onun ruhu şadıddır. Necə ki, Vətən həsrəti ilə yaşamış və həyatdan getmiş, azad edilmiş bu torpaqları görməyən minlərlə, on minlərlə məcburi köçkünlərin ruhu şadıddır, şəhidlərimizin ruhu şadıddır." İlham Əliyev Lider, Ali Baş Komandan kimi tarixi missiyasını uğurla yerinə yetirdiyini ulu öndər Heydər Əliyevin "Biz Şuşaya qayıdacağıq, inanın ki, qayıdacağıq. O, özü inanırdı, bizi də inandırır" sözlərini xatırlatmaqla bildirdi. "Qeyd etdiyim kimi, bundan sonra bu torpaqlarda Azərbaycan xalqı əbədi yaşayacaq, bundan sonra Qarabağda Azərbaycan muğamı əbədi səslənəcəkdir" sözləri isə Azərbaycan xalqına Lider qətiyyətinin təntənəsidir.

Ölkəmizdə yaşayan müxtəlif xalqların nümayəndələrinin birgə iştirakı ilə keçirilən "Xaribülbül" festivalının açılışında bu cür tədbirlərin Şuşada hər il keçiriləcəyini vurğulayan Prezident İlham Əliyev belə tədbirləri Vətən müharibəsində qazandığımız Zəfərdə Azərbaycanda yaşayan bütün xalqların böyük payının olduğunu vurğulamaqla bildirdi ki, Vətən müharibəsindəki Qələbəmiz həm də milli birliyimiz və həmrəyliyimizin uğuru, multikulturalizmin təbliğidir. "Ona görə həm ölkə daxilində, həm beynəlxalq müstəvidə, o cümlədən ölkəmizdə keçirilmiş çoxsaylı tədbirlərdə multikulturalizmi təbliğ edirdik, müxtəlif xalqların birgə yaşayışını təbliğ edirdik və deyirdik ki, bu, mümkündür. Azərbaycanın təmsilində deyirdik ki, bu, mümkündür və göstərdik, öz təcrübəmizi bölüşürdük, öz fikirlərimizi bölüşürdük və hesab edirəm ki, bizim bu səylərimiz nəticə verdi. Çünki bu gün dünyada bu məsələ ilə bağlı daha dəqiq təəssür vardır" söyləyən Prezident İlham Əliyev alınmaz qala olan Şuşanın işğaldan azad edilməsini böyük qəhrəmanlıq, şücaət, fədakarlıq tələb edən cəsarət adlandırdı.

Şuşaya bənzər şəhərin olmadığını, mədəniyyət paytaxtımızda musiqi bayramının qeyd edilməsini, xalqımızın milli-mənəvi dəyərlərimizə sadiqliyini "Bu gün biz uzun fasilədən sonra azad Şuşada yığılmışıq. Bu gün Cıdır düzündə Azərbaycan muğamı səslənəcək. Bu gün, sözün əsl mənasında, musiqi bayramıdır" sözləri ilə bildirdi Prezident İlham Əliyev festivalın məhz Ramazan bayramı ərəfəsində təşkil edilməsini də xalqımızın dini, milli, mənəvi köklərimizə bağlılığı ilə dəyərləndirir. Torpaqlarımız uğrunda qurban gedən şəhidlərimizdən olan Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin giziri Xudayar Yusifzadənin ifa etdiyi təsnifin dillər əzbərinə çevrilməsi göstərir ki, ən çətin məqamlarda belə xalqımız milli-mənəvi dəyərlərimizdən güc alır.

Muğamı milli sərvətimiz adlandıran Prezident İlham Əliyevin sözlərində böyük həqiqət vardır. Muğamın əsl mahiyyətinə, bütün incəliklərinə yiyələnən gənc ifaçıların bu sahəyə artan marağı xalqımızın muğamı daim yaşatmaq istəyindən qaynaqlanır. Bu baxımdan muğamı yaşatmaq bizim üçün müqəddəs vəzifədir. Həqiqətən də Şuşanı Cıdır düz olmadan, xarı bülbülsüz, Azərbaycan xalqını isə tarixinə əbədi yazılmış muğamsız təəssür etmək qeyri- mümkündür.

Xuraman İsmayılqızı

AKTUAL + ŞƏRH

Yücel Karauz: "Ümid edirik ki, 2022-ci ildə Rusiya sülhməramlılarının bitərəf olmasının, hər iki tərəflə münasibətdə obyektivliyi qorumasının, qanunsuz səfərlərin, təxribatların qarşısının alınmasının, terrorçulardakı silah-sursatların ələ keçirilməsinin şahidi olacağıq"

"Azərbaycan çox ağıllı, planlı bir strategiya ilə irəliləyir. Bu strategiyanın təməli çox böyük bir məntiqə əsaslanır". SİA xəbər verir ki, bunu ölkə mediasına açıqlamasında Türkiyənin Azərbaycandakı keçmiş hərbi attaşesi, ordunun ehtiyatda olan generalı Yücel Karauz deyib.

Onun sözlərinə görə, rus sülhməramlıları səlahiyyətlərini aşırırlar. Belə ki, Azərbaycan Türkiyə ilə birgə və bərabər, Rusiya ilə isə kordinasiyalı şəkildə addım atır: "Amma bütün problemlərin hamısının bir anda, qısa bir vaxtda həll edilməsi mümkünsüzdür. Ona görə də sıralanma ilə problemlərin həll olunması məsələsi vacibdir. Üçtərəfli bəyanatda göstərilən həlli vacib olan məsələlər var".

General qanunsuz erməni silahlıların 2022-ci ildə hər hansı irimiqyaslı terror hadisələri törədə biləcəklərini düşünmədiyini bildirib

"2022-ci ildə Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı məsələnin həllini tapacağını, işğaldan azad edilən ərazilərdəki qanunsuz erməni silahlı dəstələrinin tərkisilah edildəcəyini düşünürəm", deyən türk generalı əlavə edib ki, Zəngəzur dəhlizinin açılması, Türkiyə ilə Ermənistanın münasibətlərinin normallaşması, belkə ilin ikinci yarısında Ermənistan və Azərbaycan arasında problemlərin çözülməsi üçün qarşılıqlı razılıqların əldə olunması istiqamətində əhəmiyyətli hadisələrin şahidi ola bilərik.

Yücel Karauz Rusiya sülhməramlılarının Qarabağdakı müvəqqəti səlahiyyət zonalarında hələ də qalan və zaman-zaman təxribatlar törədən qanunsuz erməni silahlıların

baycan birbaşa quru əlaqəsinin qurulmasına səbəb olacaq. Eyni zamanda, əldə edilən müsbət nəticələr və qarşılıqlı etimadlar

nın 2022-ci ildə hər hansı irimiqyaslı terror hadisələri törədə biləcəklərini düşünmədiyini bildirib. Lakin bununla yanaşı o qeyd edib ki, Azərbaycanın və Türkiyənin hazırda gördüyü tədbirlər tez bir zamanda Naxçıvan-Azərbaycan

yardə qalan digər problemlərin də geridə qalmasına səbəb olacaq.

"Şuşa ili"nin elan edilməsi, Qarabağda aparılan sürətli bərpa-quruculuq işləri, Zəngəzur dəhlizinin

həmin ərazilərdə fəaliyyətinə son qoyulacaq

Türk generalı hesab edir ki, 2022-ci ilin Azərbaycanda "Şuşa ili" elan edilməsi Şuşada, ümumilikdə isə Qarabağda aparılan sürətli bərpa-quruculuq işləri, infrastruktur layihələri oradakı separatçı rejim qalıqlarının müqavimətini də qıracaq və məsələnin Azərbaycanın istədiyi kimi yekunlaşması üçün prosesləri sürətləndirəcək: "Zəngəzur dəhlizinin fəaliyyətə başlamasından sonra silahlı ünsürlərin varlığına və onların həmin ərazilərdə fəaliyyətinə son qoyulacaq.

Ümid edirik ki, 2022-ci ildə Rusiya sülhməramlılarının bitərəf olmasının, hər iki tərəflə münasibətdə obyektivliyi qorumasının, qanunsuz səfərlərin, təxribatların qarşısının alınmasının, terrorçulardakı silah-sursatların ələ keçirilməsinin şahidi olacağıq. Rusiyanın dünya gücləri tərəfindən Ukrayna məsələsinə görə Qərbin embarqosu ilə üz-üzə qaldığı bir vaxtda Cənubi Qafqaz, Qarabağ, Ermənistan-Azərbaycan mövzusunda Azərbaycanın haqq savaşına dəstək verməsi, bu işlərin Türkiyə ilə birgə həyata keçirilməsi Rusiyanın da xeyrinədir. Vladimir Putin başqda olmaqla Rusiya hökuməti bu istiqamətdə verilən qərarlara, görülən işlərə dəstək verir".

Hər şey rəsmi Bakının istədiyi kimi nəticələnəcək

General təəssüflə bildirib ki, Rusiyanın bölgədə sabitliyin yaranması istiqamətində bir tərəfdən dəstək göstərdiyi halda, digər yandan tərəfsiz, obyektiv fəaliyyət göstərmədiyi, səlahiyyətlərini aşdığını görürük: "Bu da əslində gözlənilən bir şeydir. Çünki böyük dövlətlərin siyasətlərinin bir hissəsi də bu cür gedişlərdən ibarətdir. Bu il Zəngəzur dəhlizinin açılacağını, sərhədlərin delimitasiya və demarkasiyası məsələsinin həll edildəcəyini, mina xəritələrinin tamamilə Azərbaycana verilməsi istiqamətində baş verəcək növbəti təhlükələrin qarşısının alınması mövzusunda rəsmi Bakının istədiyi kimi nəticələnciyini hesab edirəm", deyən Türkiyənin Azərbaycandakı keçmiş hərbi attaşesi, ordunun ehtiyatda olan generalı Yücel Karauz bildirib.

Rövşən RƏSULOĞ

Türk generalı

Rusiyanın bəzən öz səlahiyyətlərini aşdığını deyir

fəaliyyətə başlamasından sonra silahlı ünsürlərin varlığına və onların

Bugünlərdə Xəzərin o tayında, Qazaxıstanda baş verən olaylar əlbəttə ki, regional ölkə olaraq bizləri də narahat edir. Çünki istənilən halda qanın töküləsi qəbulolunan deyil. O da qəbulolunan deyil ki, artıq ölkəmizdəki bəzi radikal və dağdıcı xislətli qruplar Qazaxıstanda cərəyan edən hadisələrin Azərbaycana da transfer olunmasını açıq-aşkar arzu edir, "sağ əlləri başımıza" kimi sərsəm, ucuz düşüncələri ilə cəmiyyətimiz arasında ikitirəlik, parçalanma yaratmağa çalışırlar. Söz yox ki, istənilən qanunsuzluqların, dövlət əleyhinə çıxışların, qiyam və üsyanların arxa planında xarici qüvvələrin dayanması realıqdır.

Bu günün güclü, qüdrətli, qalib Azərbaycanının mövcudluğu məhz o zamanlı xalq-iqtidar birliyinin sarsılmazlığının sayəsində yarandı və bu birlik hazırkı dövrə qədər davam edib, möhkəmlənib, dərin təməllərə söykənib, bu cür də davam edəcək!

Yeni dəfələrlə sübuta yetirilib ki, müxtəlif siyasi proseslər, ölkə əhəmiyyətli hadisələr dövründə radikal xislətli sözdə "müxalifətçi", əslində isə dağdıcı ünsürlər öz xarici ağalarından sifarişlər alaraq öz kirli əməllərini pulpara qarşılığında həyata keçirməyə cəhdlər göstəriblər. Yalnız xalqın dövlətə olan bağlılığı və möhkəm iradəsi sayəsində həmin ünsürlərin və ağalarının Azərbaycana təsir etmək imkanlarının qarşısı alınıb. Biz, elə də uzağa getməyərək 19 il əvvəl - 2003-cü ilin 15-16 oktyabr hadisələrini xatırlaya bilərik.

Məhz həmin vaxtlarda xalqın seçiminə qarşı çıxan dağdıcı radikal qiyam, çaxnaşma, vətəndaş qarşıdurmaları yaratmaq əmrinə riayət edərək paytaxt Bakıda xaos yaratmağa çalışdılar. Bu gün internet resurslarında həmin hadisələr və onların icraçıları, habelə sifarişçiləri barədə kifayət qədər məlumatlar mövcuddur.

Lakin onların mənfur planları baş tutmamış qaldı və bu günün güclü, qüdrətli, qalib Azərbaycanının mövcudluğu məhz o zamanlı xalq-iqtidar birliyinin sarsılmazlığının sayəsində yarandı və bu birlik hazırkı dövrə qədər davam edib, möhkəmlənib, dərin təməllərə söykənib, bu cür də davam edəcək!

"Qazaxların sağ əlləri

2003-cü ilin 15-16 oktyabr olaylarını unutmamışıq!

Yaxud, dağdıcılıq xislətində olan radikal müxalifət bu dəfə Qazaxıstandan "bəhrələnmək" arzusundadır

başımıza" deyib yüngüllük edən, sosial şəbəkələrdə siyasi artistizmlə məşğul olan ünsürlər unutmamalıdır ki..!

Beləliklə, bizlər heç də 2003-cü ilin 15-16 oktyabr olaylarını unutmamışıq və bundan sonra da unutmayacağıq, istənilən daxili və xarici düşmənlərimizə qarşı ən sərt mövqeyimizi ortaya qoyub, onların qarşısını almaqda davam edəcəyik.

Və bu gün "qazaxların sağ əlləri başımıza" deyib yüngüllük edən, sosial şəbəkələrdə siyasi artistizmlə məşğul olan ünsürlər unutma-

malıdır ki, Azərbaycan istər Qazaxıstandan, istər Gürcüstandan, istər Ukraynadan kifayət qədər fərqli ölkədir və bu ölkədəki xalq-dövlət məfhumunun sarsılmazlığı əsla çaxnaşmalara, qarşıdurmalara imkan verə bilməz, əsla!

Onu da qeyd edək ki, özlərini "müxalifət liderləri", "dahi siyasətçilər" kimi zorla ictimai rəyə sırımağa çalışan Əli Kərimli, Cəmil Həsəni, Gültəkin Hacıbəyli, Tofiq Yaqublu kimi boşboğazlar yığınağı və onların Avropa küçələrində "siyasi mühacir" statusu ilə süslənən, gah da internet şəbəkələrinə çıxıb klounluqlar edən "həmdərdləri" bu günün özündə belə etirazla qoyanın bir-birindən fərqlənən cəhətlərini anlamırlar və bu anlaşılmazlıqları ilə xalqın sözün əsl mənasında zəhləsini tökür, başını ağrıdırlar.

Allah belələrinə düşüncə və şüur versin ki, bəlkə bundan sonra ağıllanalar, amma çətin...

Və bu gün Qazaxıstanda baş verən olaylar əslində etirazların qiyama transformasiya olunması faktıdır. Daha dəqiq desək, etirazları ya təşkil etmək, ya da məhdudlaşdırmaq, lazım olsa da, qiyam, qanunsuzluq halı yarananda buna ehtiyac qalmır, yəni məsələ başıpozuq kütlənin siyasi orientasiyadan çıxaraq cinayətkarlıq çərçivəsinə daxil olmaları prosesi ilə bağlıdır. Etirazlardan fərqli olaraq qiyamların liderləri, təşkilatçıları, aparıcı qüvvələri, gündəmləri, hər hası yönəli tələbləri də olmur. Məhz 2003-cü ildə də siyasi hadisələr sonradan məhz bu günkü Qazaxıstan senarisi ilə doğru yönəlirdi və zamanında, qətiyyətlə qarşısı alındı, dövlətçilik maraqları qorundu, xalqın seçimi mühafizə edildi.

Daha bir amil: normal düşüncəyə sahib olan insan istənilən ölkədə, o da ola regional və dost ölkə - orada baş verənlərin tezliklə başa çatmasını, tələfatların, itkilərin olmamasını arzu edər, amma özlərini "müxalifət liderləri" adlandıran ucuz təfəkkürlü ünsürlər bunun yerinə oradakı hadisələrin daha da böyüməsini, üstəlik, "sağ əllərinin başımıza" olmasını istəyirlər. Nə deyək, Allah belələrinə düşüncə və şüur versin ki, bəlkə bundan sonra ağıllanalar, amma çətin...

Rövşən RƏSULOĞ

Mağara təfəkkürü, çayxana psixologiyası

Antimillil ünsürlər mədəniyyətsiz, siyasi mədəniyyət və etikadan kənar, qeyri-konstruktiv əməllərinə görə ictimaiyyətin haqlı qınağına çəvriləblər.

Bu gün cəmiyyətdə heç bir rəlu, dəqiq ideya mövqeyi, sosial bazası, ictimai dəstəyi olmayan, ötən əsrin 90-cı illərinin çayxana təfəkküründən, küçə, daş-kəsək psixologiyasından əl çəkə bilməyən, lidersizlik sindromundan əziyyət çəkən, müasir çağırışlara cavab verə bilməyən, öz köhnəlmiş, mağara təfəkkürü ilə xalq tərəfindən ikrahla qarşılanan bugünkü radikal müxalifət hələ də ötən əsrin köhnəlmiş siyasi şüur və inkarçı, pozucu mübarizə metodlarından əl çəkə, yeniləşə, milliləşə bilmir. Sosial şəbəkələrdə təhqir və söyüş üsulunu siyasi mübarizə yolu kimi seçən, özlərini cəmiyyətdən təcrid edərək marginallaşan bu antimillil ünsürlər belə mədəniyyətsiz, siyasi mədəniyyət və etikadan kənar,

qeyri-konstruktiv əməllərinə görə ictimaiyyətin haqlı qınağına çəvriləblər.

Milli Məclisin bu günlərdə keçirilən iclasında deputat Tahir Kərimli parlamentdəki çıxışlarına görə onu sosial şəbəkələrdə söyüş atəşinə tutanlardan, daha doğrusu, söydürənlərdən danışarkən məhz həmin radikal müxalifətin başbilenlərini nəzərdə tutub: "Sosial şəbəkələrdə deyirdilər ki, Tahir Kərimli yaltaqlıq edib. Mən niyə yaltaqlıq etməliyəmki?! Deyirlərki, Tahir Kərimli deyibki, İlham Əliyevin alternativə yoxdur. Əlbəttə alternativ yoxdur. Alternativsiz uduzmuşunuz. Nə vaxt uduzmuşunuz, deyim. O vaxt ki, siz Surətin qabağından dovşan kimi qaçdınız, xilaskar kimi Heydər Əliyevi gətirib, yalançı müxalifətçilik edəndə uduzmuşunuz. 2005-ci ildə ağalarınız Amerikadan deyəndə ki, siz

hətta qalib gəlsəniz belə, hakimiyyəti əldə saxlaya bilməyəcəksiniz. Onda minlərlə insanları küçəyə tökəndə uduzduunuz".

T.Kərimli onu söyən və söydürənlərə xitabən deyibki, siz kimsiniz, özünüzdə Heydər Əliyevin oğlu, Əziz Əliyevin nəvəsi ilə müqayisə edəsiniz? : "Siz miskin, cılız adamlar, kimlə müqayisə edirsiniz özünüzdə? Çıxarın alternativə qoyun ortaya. Yoxdur alternativ. Xal-

qının bu söyüşkən xasiyyətinə məəttələm. Bu həmin xalq deyildi ki, Prezidentin çağırışı ilə 50 min insan könüllü müraciət etdi? Bu gün rüşvətxorluğun, inhisarçılığın qarşısını almaq üçün Prezidentə müraciət edirik. Başqa kim bunun qarşısını ala bilər? Başqa biri var? Bizim yaltaqlığa nə ehtiyacımız var? Biz özümüz üçün, övladımız üçün heç nə ummuruq".

Danılmaz həqiqətdir ki, AXCP sədri Əli Kərimli, onun tapşırıq və göstərişlərini yerinə yetirən, ahıl yaşında onun bir barmaq işarəsi ilə oturub-qalxan "Milli Şura"-nın sədri Cəmil Həsəni kimilər bugün meydanda tək qalırlar. Onların dağdıcı fəaliyyəti, "beşinci kolon" kimi öz şəxsi ambisiyaları naminə milli maraq və mənafeərimizə zərbə vurmaları, anti-Azərbaycan dairələrlə işbirlikləri, ölkənin siyasi arenasındakı sivil, konstruktiv müxalifətdən, sağlam qüvvələrdən uzaq düşmələri, cəmiyyətdə daim süni gərginlik yaratmaq cəhdləri və digər belə neqativ hallar təbii ki, radikal müxalifətin sıralarının gündən-günə seyrəlməsinə, gənclərin bu qurumlardan uzaqlaşmasına gətirib çıxarıb.

Bu gün radikal müxalifət düşərgəsinin antimillil təmsilçiləri, xüsusilə də AXCP sədri Əli Kərimli, Milli Şura"-nın sədri Cəmil Həsəni kimilər bilməlidirlər ki, xalqa yaşatdıqları o ağır günləri, zülmələri, talançılığı, oğurluğu, müasir tariximizin o qara səhifələrini heç kim unutmayıb. Belələri yaxşı bilməlidirlər ki, xalqımızın və dövlətçiliyimizin ən müsibətli dövrlərindən olan 1992-1993-cü illərin məşəqqətləri tarixin yaddaşından heç vaxt silinməyəcək. Bütün bunlar yeniləşməyi bacarmayan, xalqın inam və etimadını itirən, marginallaşaraq cəmiyyətdən təcrid olunan, təkəmmül, inkişafı inkar edərək ölkəni aclıq, səfalət, dağıntılar gətirən qanlı inqilablara sürükləməyə çalışan, mənavi süquta uğrayan radikal müxalifətin tezliklə siyasi palitradan silinəcəyini, tarixin tozlu arxivinə atılacağını qaçılmaz edir. Onların yerində isə yeni dövrün çağırışlarına cavab verən, sivil siyasi mübarizə metodları və formaları ilə fəaliyyət göstərən yeni bir müxalifət olacaq: yeni tərzdə düşünən, milli maraqları şəxsi ambisiyalarından üstün tutan, Vətən təəssübü çəkən, əsl vətənpərvər, demokratik bir müxalifət.

Zahid Rza

Erməni politoloq:

“Bizə başımıza və dizimizə döyməkdən başqa heç nə qalmadı”

Yay aylarından Brüssel görüşünə ciddi hazırlaşan erməni diasporu bəzi məsələlərin Ermənistanın xeyrinə həll olunması üçün külli miqdarda pul xərcləyib. Həmin pulların böyük bir qismi o adamlara verilib ki, Azərbaycanda iqtidar əleyhinə ard-arda aksiyalar təşkil etsin, vətəndaş narazılığı yaratsın, aranı qarışdırsın, Azərbaycana etimadsızlıq inamsızlıq mühiti formalaşırsınlar.

Əsas məqsəd bu idi ki, bütün bunları “bayraq” edərək Brüssel görüşü zamanı Azərbaycan Prezidentinə ənənəvi olaraq “demokratiya”, “insan haqları” bəhanəsi ilə müəyyən təzyiqlər edilsin, maneələr yaradılsın, bu yolla Zəngəzur dəhlizinin və regional məsələlərin həlli ikinci və daha sonrakı sıralara salınsın. Diqqət yetirəsiniz, son iki ayda Bakıda heç bir səbəb olmadan icazəsiz yığıncaqların keçirilməsinə cəhdlər edilir. Lakin ermənilərin gözlədiyi baş tutmadı. Erməni politoloqlardan biri bu münasibətlə deyib ki, “bizə başımıza və dizimizə döyməkdən başqa heç nə qalmadı”.

Ermənistanın Zəngəzur dəhlizini açmaq istəmədiyi hər kəsə bellidir. Son hadisələr və Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın çıxışları da bunu sübut edir. Lakin bu da bir reallıqdır ki, Azərbaycan bu məsələdə geri addım atmaq niyyətində deyil. Bu mənada Prezidentin Zəngəzur dəhlizinin açılması istiqamətində Laçın dəhlizi ilə Ermənistanla təzyiq etməsi tamamilə məntiqli addımdır. Laçında ermənilər üçün dəhlizin yaradılıb, Zəngəzurd isə Azərbaycana sadəcə bəsit bir yolun verilməsi heç də ədalətli və konstruktiv addım deyil. Ermənistan tərəfi hər vaxt 10 noyabr Bəyanatında Zəngəzur dəhlizi ifadəsinin olmadığını qeyd etsə də, müqavilədə “maneəsiz hərəkət” ifadəsi var. Bu isə özlüyündə dəhliz ifadəsindən daha ciddi bir faktdır. Lakin rəsmi irəvan bununla da razılaşmaq istəmir.

Bu mənada ölkə rəhbərinin Avropa İttifaqı Şurasının prezidenti Şarl Mişelə görüşdən əvvəl NATO baş katibi ilə mətbuat konfransında ən sərt şəkildə Zəngəzur məsələsini qaldırması və ilk dəfə olaraq Laçın dəhlizi ilə müqayisə etməsi rəsmi Bakının bu məsələdə nə dərəcədə qərarlı olduğunu göstərir. Gördüyünüz kimi, bəyanatdakı bu məqamlar Nikol Paşinyanı məyus etdi. Avropa İttifaqı Şurasının prezidenti Şarl Mişel Brüsseldə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanla keçirilmiş üçtərəfli görüşün nəticəsinə dair bəya-

nat yayıb. Bəyanat rəsmi Bakının maraqlarına uyğundur. Məsələn, Aİ Şurasının Prezidenti Ermənistan və Azərbaycan arasındakı münaqişənin aradan qaldırılmasına çağırış edib. Bu, o deməkdir ki, Azərbaycanın dediyi kimi, münaqişə artıq keçmişdə qalıb və gələcəyə baxmaq lazımdır. Digər tərəfdən, bəyanatda Cənubi Qafqazda sülhün təmin edilməsi üçün Azərbaycanla Ermənistan arasında hərtərəfli sülh müqaviləsinin imzalanmasına çağırış edilir. Prinsip etibarilə bu,

gəlir. Azərbaycan müstəqil olaraq qeyd olunan görüş və bəyanatların icrasını tələb edir. Bəyanatdakı daha bir mühüm məqam odur ki, ilk dəfə olaraq Aİ-nin gündəliyinə itkin düşmüş şəxslər mövzusu salınıb və onların taleyinə aydınlıq gətirilməsinin zəruriliyi qeyd olunub.

Bu, olduqca vacibdir. Çünki Birinci Qarabağ müharibəsi zamanı Azərbaycan tərəfindən itkin düşmüş 4 mindən artıq şəxsin taleyi hələ də məlum deyil. Ermənistan iyirmi doqquz ildir ki, tutduğu azərbaycanlı əsirlər və itkinlər barədə heç bir məlumat vermir.

Bəyanatda həm də dəmir yolu çəkilişi xüsusi olaraq göstərilir. Qeyd etməliyik ki, Zəngəzur dəhlizi boyunca çoxdan gözlədiyimiz dəmir yolunun çəkilişi nəzərdə tutulur. Belə ki, indiki halda çəkiləcək dəmir yolu xətti keçmiş xəttin yenilənməsi hesabına açılmalıdır. Keçmiş dəmir yolu xətti isə məhz Zəngəzur ərazisindən keçirdi. Daha fərqli bir yerdən dəmir yolu çəkmək həm uzun vaxt aparar, həm də relyef cəhətdən çətin olar və sərfəli deyil.

Ermənistanın yalnız Arazboyu cənub sərhədləri düzən ərazidir və SSRİ dövründə iki ölkəni birləşdirən dəmir yolu da məhz buradan keçirdi. Maraqlıdır ki, bəyanatda bir dəfə də olsun ATƏT-in Minsk qrupunun adı çəkilmədi. Çünki Minsk qrupunun iyirmi yeddi illik fəaliyyətsizliyi hamıya məlumdur. 27 il ərzində qurumun üzərinə götürdüyü vəzifənin öhdəsindən gələ bilmədiyi faktdır. Onun bacarmadığını isə Azərbaycan 44 günlük müharibədə bacardı. Demək lazımdır ki, ikinci Qarabağ müharibəsinin başlamasına bir səbəb də bu qurumun fəaliyyətsizliyi və qərəzli mövqeyi, ədalətsiz ikili standartları tətbiq etməsi idi. Artıq ATƏT-in Minsk qrupunun qalıb-qalmamasının heç bir mənası yoxdur. Ona görə də bəyanatda bir dəfə də olsun Minsk qrupunun adının çəkilməməsi onu göstərir ki, Brüsseldə bu quruma əhəmiyyət verilmir və ona olan etibar “dəfn” olunub. Əgər belə olmasaydı Aİ tərəfindən sərhədlərin demarkasiya və delimitasiyası məsələsində məşvəratçı statusunda dəstək ifadə olunmaz, bu məsələ ATƏT-in Minsk qrupuna həvalə olunardı. Belə görünür ki, ATƏT-in Minsk qrupu da tarixin arxivinə göndərilib. Yaxşı da edilib, onun yeri elə oradır.

Vəli İlyasov

Erməni generaldan Aprel savaşı ilə bağlı sensasiyalı detallar

Erməni mediası bu ilin mart ayında ölən general-mayor Arkadi Ter-Tadevosyan 2016-cı ilin aprel müharibəsinə bağlı səsləndirdiyi fikirləri indi tirajlayıb.

“İki sahil” xəbər verir ki, erməni mediası Tadevosyanın Azərbaycan Ordusunun hələ 2016-cı ilin aprelində Qarabağı tam nəzarətə götürə biləcəyi haqda sözlərini xatırladı.

“Azərbaycan Silahlı Qüvvələri elə o vaxt Qarabağa nəzarəti götürə bilərdi. Lakin erməni komandirlər əldə etdiyi kəşfiyyat məlumatları ilə bunun qarşısını ala bildilər. Bizdə dəqiq kəşfiyyat məlumatları (döyüş rütbələri və imkanları, potensial hədəflərin yerləşdiyi yerlər, Azərbaycan Ordusunun əsas obyektləri, düşmənin zəif yerləri haqda informasiyalar) var idi. Sonra Azərbaycan Hərbi Hava Qüvvələrinin helikopterini vurmağa nail olduq. Bu zaman uçuş xəritələri, pilotlardan birinin şəxsi bloknotu, ACR500-A 30-420 MHz VHF radiostansiyası, optoelektronik sistem modulu əlimizə keçdi. Ələ keçirilmiş məlumatların (uçuş sənədləri) təhlilinə əsasən, məlum oldu ki, 2016-cı ildə Mi-24G helikopteri Kəlbəcər hava limanında eniş edib. Biz onu da öyrəndik ki, ekipaj 3-10 kilometr dərinlikdə Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin əsas hədəflərini vurmaq imkanına sahib olub”, - deyərək Arkadi Ter-Tadevosyan bildirib. Bu fakt Azərbaycan Ordusunun 4 günlük savaşda Kəlbəcəre qədər irəlilədiyinə etirafıdır.

Əlbəttə, Şuşanın işğalında və mülki azərbaycanlıların qətlinə xüsusi fərqlənən Tadevosyanın “qarşısını aldıq” deyərək səsləndirdiyi iddia manipulyasiya xarakteri daşıyır. Ancaq kəşfiyyatın və yaxud hərbi ekspertlərin Azərbaycan Ordusunun qısa müddətdə Qarabağı nəzarət altına ala biləcəyi haqda məlumat aldıklarını deməsi məntiqlidir. Görünür ki, məhz bu məlumat və cəmi 4 gün müddətində erməni ordusunun ön hissələrinin darmadağın edilməsi Sərkisyanı Rusiyaya yalvarmağa və öhdəlik götürməyə vadar etmişdi.

Qeyd edək ki, Aprel savaşında, cəmi 4 gün ərzində Ordumuzun işğal altında olan 4 rayona girməyi bacardığı, ildırımsürətli hücum gerçəkləşdirdiyi haqda da erməni mediası məlumat yaymışdı. Məhz buna görə o vaxt Ermənistan Prezidenti olan Serj Sərkisyan Rusiyaya yalvararaq, Kremlin müdaxiləsinə nail olmuş və öhdəlik götürmüşdü. Öhdəliyə əsasən, Ermənistan ordusu işğal etdiyi bütün rayonlardan çıxmalı, Dağlıq Qarabağın Azərbaycanın tərkibində olmaqla statusu ilə gələcək danışıqlarda müəyyən edilməli idi. Lakin Sərkisyan vədindən qaçaraq, hakimiyyəti Paşinyana ötürməklə “kapitulyant” məsuliyyətini varisinin üzərinə yıxdı.

Xatırladaq ki, Tadevosyan Şuşanı Azərbaycan Ordusunun misilsiz əməliyyatla azad etməsini gördü, həyatını həsr etdiyi qırğınların acı nəticələrini yaşadı və bu il 31 martda bu hissələrlə də öldü...

Türkiyə Superkubokunun finalında 2011-ci ildə keçirilməli olan və təxirə salınan "Beşiktaş" - "Fənərbaxça" matçı Bakıda oynanıla bilər.

Qol.az xəbər verir ki, bu barədə Türkiyənin tanınmış jurnalisti Ertem Şener öz sosial şəbəkə hesablarında paylaşım edib. O, sözügedən qarşılaşmanın Bakı Olimpiya Stadionunda təşkil olunacağını yazıb.

Qeyd edək ki, 2011-ci ildə oyunun təxirə salınmasına səbəb "Fənərbaxça" rəsmilərinin adlarının dəyişdirilmiş matçlarda hallanması olub. "Fənərbaxça" həmin il oyun alqı-satqısı iddiasına görə keçirilməyən Türkiyə Superkuboku uğrunda matçın təşkilini tələb edib. İstanbul təmsilçisi bununla bağlı Türkiyə Futbol Federasiyasına müraciət ünvanlayıb.

**oyunu
Bakıda
keçiriləcək**

“Ü mumiyyətlə, çayın da digər qida məhsulları kimi həm faydaları, həm zərərləri var. Yaxşı olar ki, düzgün miqdarda içilsin. Gün ərzində üç fincandan artıq içilməməsi daha faydalı hesab olunur və yaxşı olar ki, əsasən çayı acqarına içməsinlər”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında sağlam qida mütəxəssisi Məhsəti Hüseynova deyib.

sinə səbəb olur və əgər isti içkiyə tələbat duyuruqsa, biz bunu hər dəfə çayla deyil, digər meyvə çayları ilə və yaxud isti sudan digər sevdiklərimiz meyvələri dəmləyərək içə bilərik ki, bu da bizim soyuq aylarda isti mayeə tələbatımızı ödəyə bilər.

nizm üçün çox zərərli və bu da qan azlığına səbəb olur”.

“Mütləq şəkildə çayı yeməkdən bir saat sonra içməsi daha faydalıdır. Daha sonra mütləq şəkildə bəzən olur ki, baş ağrısında çay içməyə tez can atırlar. Təbii ki, gün ərzində kifayət qədər maye qəbul olunmayıbsa maye dediyimiz təmiz sudur, bu zaman da baş ağrıyır. Bu zaman yaxşı olar ki, elə birinci su içib bir qədər gözlədikdən sonra çay qəbul etmək daha faydalı olar və düşünürəm ki, çalışmaq lazımdır ki, günlük üç stəkanı keçməsin və əsas da düzgün vaxtlarda qəbul olunmalıdır”.

Ayşən Vəli

ELAN

Azərbaycan Respublikasının FHN-yi tərəfindən Hüseynov Nicat Elxan oğlunun adına verilmiş vəsiqə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Şuşada "N" sayılı hərbi hissədə xidmət edən leytenant Mənsimli Elcan Mənsim oğluna məxsus MN 0056674 nomrəli "Zabitin Şəxsi Vəsiqəsi" itdiyi üçün etibarsız sayılır.

«SƏS» QƏZETİNƏ ABUNƏ OLMAQ İSTƏYƏNLƏR AŞAĞIDAKI YAYIM ŞİRKƏTLƏRİ İLƏ ƏLAQƏ SAXLAYA BİLƏRLƏR

1. Azərpoçt Poçtdaşıma Mərkəzi – 0125984955, 0552004544
2. Azərmətbuat Yayım MMC – 0124411991, 0124404694
3. Səma Mətbuat Yayım – 0125940252, 0503336969
4. Pressainform MMC – 0125115191, 0504560835, 0553156002
5. Qaya Mətbuat yayım – 0125667780, 0502352343
6. Qasid Mətbuat Yayım – 0124931406, 0124938343
7. F.Ş.Ruhid Hüseynov – 0124349301, 0505357898
8. Ziya LTD – 0124977696, 0503067744

1 nüsxə 1 aylığı 13.20 AZN

6 aylıq 79.20 AZN

1 illik 158.40 AZN

5 saatdan

az
yatanlar,

MÜTLƏQ OXUYUN!

Həkimlər xroniki yuxusuzluğun fəsadlarından danışılar. Publika.az xəbər verir ki, gecə yuxusu zamanı orqanizm sitokin adlı xüsusi kimyəvi maddə ifraz edir. Bu maddə çoxsaylı virus və infeksiyaların immun sistemə mənfi təsirinin qarşısını alır. Bundan əlavə peyvənddən sonra orqanizmdə anticisimlərin yaranması yuxunun keyfiyyətindən asılıdır.

Son tədqiqatlar əsasən sutkada beş və daha az saat yatanlarda digərlərinə nisbətən piylənmə riski iki dəfə artıqdır. Buna səbəb xroniki yuxusuzluğun toxluq və aclığa cavabdeh hormonun ifrazının zəifləməsidir. Bu hormonun balansının pozulması daimi aclıq hissəsinə səbəb olur. Xroniki yuxusuzluq ürək-damar xəstəlikləri riskini artırır, arterial təzyiqi yüksəldir. Mütəxəssislərin fikrincə beş saatdan az yatanların orqanizmləri qlükozanın transformasiyasını zəiflədir ki, bu da qanda şəkərin artmasına səbəb olur.

Yuxuda orqanizm dərinin elastikliyinə cavabdeh hormonlar ifraz edir. Bu hormonlar qırıqların əmələ gəlməsində həlledici rol oynayır. Yaxşı yuxu dəri hüceyrələrinin bərpasını yaxşılaşdırır, sərbəst radikalların onlara mənfi təsirini azaldır. Yuxusuzluq sümük kütləsinin formalaşmasına maneələr törədir. Bu fakt isə sümüklərin zədələnməsinə səbəb olan bir sıra xəstəliklərə yaraşdır. Yuxusuzluq orqanizmə yalnız fiziki zərər vermir, depressiyalara, psixi pozuntulara da səbəb olur.

Sağlamolun.Az

Çayın zərərindən

**XƏBƏRİNİZ
VAR**

Onun sözlərinə görə, çünki çay bitkisi təbii kofeinlə zəngin olduğu üçün acqarına içildikdə bir çox hallarda insanda ürəkbulanmaya, baş ağrısına, depressiyaya, sinir sisteminin pozulmasına gətirib çıxarır ki, mütləq şəkildə bunlara diqqət etmək lazımdır: "Ən əsas məqamlardan biri də soyuq aylarda çaydan daha çox istifadə olunur ki, bu da orqanizmdə müəyyən maddələr mübadiləsinin həddindən artıq aşağı düşməsinə

Ancaq təbii ki, həddindən artıq çay istifadə edəcəyiksə bu bizim qanımızda dəmirin aşağı düşməsinə səbəb olacaq ki, dəmir aşağı düşərsə qan azlığına səbəb olacaq. Təbii ki, burada da xüsusilə qeyd etmək istəyirəm ki, et yeməklərdən sonra dərhal içilən çay orqanizmə

**Baş redaktor:
Bəhruz Quliyev**

Ünvanımız:
Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 66.

Şəhadətnamə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az

"ƏLİNCƏ" AZƏRBAYCAN XEYRİYYƏ
CƏMİYYƏTİNİN ORQANI.
QƏZET 1991-Cİ İL
YANVARIN 11-DƏN ÇIXIR
Tel: 598-33-90
Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi
ilə müəllifin mövqeyi
üst-üstə düşməyə bilər.

**Qəzet bazar və
bazar ertəsinə
başqa hər gün
nəşr olunur**

Tiraj: 4600